STATVTA COLLEGII

DD. ALMAE VRBIS MEDICORVM

Ex Antiquis Romanorum Pontificum Bullis congesta, & hactenùs per Sedem Apostolicam recognita, & innouata.

Demum à Sanctiss. D.N. VRBANO PAPA VIII. confirmata.

ROMAE. Ex Typographia Reu. Cam. Apost. MDCXLII.

SVPERIORVM PERMISSV.

VMMORVM Pontificum prouidentia ex supremo Apostolicæ dignitatis solio ad ea Sanctissimæ mentis aciem sæpius intendit, quæ Populorum incolumitatem concernere solent: Siquidem quemadmodũ ad rectam viuendi Normam custodiendam, & temporalium bonorum conseruationem diuersos Magistratus, diuersasque Clarissimorum virorum tam Ecclesiasticorum, quàm secularium in Romana Curia Congregationes, & Collegia erexerunt, qui omnia regant, dirigant, atque gubernent, ita etiam, vt Ars Medica, cuius ope hominum sanitas custoditur, ac reparatur, debitis modo, & forma ad publicam vtilitatem exerceatur, & in ea introducti extirpentur abusus, ac impostorum, qui nomen Medici sibi temerè vsurpabant, audacia, ex quibus humanorum corporum mortes sæpissimè sequebantur, compesceretur, Romani Pontifices olim vnum Collegium proborum

virorum Philosophiæ, & Medicinæ Doctorum selectorum sub certo numero constituerunt, quorum caput Prothomedicus appellatur, qui tàm in hac Alma Vrbe, quàm in toto Statu Ecclesiastico, tanquam Medicinæ Iudices cunctis alijs, ac omnibus quacumque ratione Hominum sanitati ministrantibus præesse, & superintendere debeant. Quocirca post multos alios Sixtus Papa Quartus eidem Collegio antiquitùs instituto amplissimam Iurisdictionem Motuproprio attribuit: Iulius quoque Secundus ordinationes per ipsos Collegiales Medicos æditas Apostolica auctoritate confirmauit. At Clemens Papa Septimus publicum sanitatis profectum per Philosophos, & Medicos (quos virtutum, & sapientiæ nomine cæteris hominibus facile præstare dicebat, cum ab his præcepta Morum confluxerint, & mortalium vita producatur) perfici, ac regulari perspiciens; eiusdem Collegij statuta, ac Iurisdictionem suis sub plumbo expeditis litteris insertam approbauit, & ab omnibus, ad quos spectat tàm in hac Alma Vrbe, quàm in toto Statu Ecclesiastico, sub Censurarum Ecclesiasticarum pœnis perpetuis futuris temporibus seruari mandauit; quæ omnia Paulus Tertius, Iulius Tertius, Paulus Quartus, Pius Quartus, Pius Quintus, & Gregorius Decimus Tertius diuersis Motupro-

tupropriis, ac litteris Apostolicis confirmarunt, & innouarũt. Verum sicut Temporum requirebat necessitas maiores nostri omnia in supradictis litteris, ac Apostolicis diplomatibus contenta, in vnum Statutorum volumen oportunè congesta ædiderunt, Quæ fel. rec. Clemens Papa Octauus confirmauit, & perpetuò obseruari mandauit, pro vt litteris Pontificatus sui Anno secundo sub Annulo Piscatoris expeditis pleniùs continetur. Demum vt eorum semper viridis sit obseruatio SS. D. N. Vrbano Papa Octauo humiliter expositæ fuerunt ab infrascriptis modernis eiusdem Collegij Medicis, videlicet.

DD. Dominico Guidarello Romano eorumdem Medicorum, ac Collegij Priore, & Almæ Vrbis, ac totius Status Ecclesiastici Prothomedico Generali, Bernardino Messorio Romano, & Baldo Baldo Florentino Consiliarijs, Leonardo Gisleno Romano Prodecano; Iosepho Ghislerio Romano; Iosepho de Sanctis Reatino; Alexandro Menchino Ilcinensi; Io. Petro Moretto Romano; Ioanne Manelfo Eretano; Tiberio à fonte Eugubino; Nicolao Rentio Sabino, Paulo Zacchia Romano; & Ioanne Præsio de Cæsio omnibus in Artibus, & Medicina Doctoribus Numerarijs, neque non DD. Dominico Pacino Pistoriensi, Io. Bernardi-

nardino Densa Salernitano, & Io. Benedicto Sinibaldo Leonissano Numerarijs in Philosophia dumtaxat, ac DD. Benedicto Rita Leonissano, & Marcello Lutio Romano in dicto Collegio supernumerarijs. Quorum votis Sanctiss. D.N. libenter annuens prædicta de verbo ad verbum inserta ***statuta litteris Apostolicis confirmauit Tenoris sequentis videlicet.***

VRBA-

VRBANVS
PAPA VIII.
Ad Perpetuam rei Memoriam.

RTIS Medicæ, qua humani corporis ſanitas conſeruatur, morbique illam infeſtantes depelluntur præſtantiam, & vtilitatem attentè perpendentes, his quæ pro recto fideliq. eiuſdem Artis præſertim in hac Alma Vrbe, ac Statu Eccleſiaſtico noſtris exercitio, & commodis, virorumq; illius peritorum De-

core

core prouidè ſtatuta fuerunt, vt firma, & illibata perſiſtant libenter cum à nobis petitur Apoſtolici Muniminis adijcimus firmitatem, prout publicæ incolumitati cognoſcimus expedire. Nuper ſiquidem dilecti filij Dominicus Guidarellus Artium, & Medicinæ Doctor, ac Romani Artium, & Medicinæ Doctorū Collegij Prior, Vrbiſque, & Status prædictorum Prothomedicus Generalis, necnon Bernardinus Meſſorius, & Baldus de Baldis etiam Artium, & Medicinæ Doctores ipſius Dominici Prioris, & Prothomedici Conſiliarij tam ſuo, quàm dicti Collegij nominibus exponi nobis fecerunt, quòd ipſi ſtatuta Collegij prædicti aliàs confecta, & à nonnullis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris approbata in vnum volumen quibuſdam additis, & in melius mutatis redigi fecerunt tenoris ſequentis videlicet.

STA-

STATVTA COLLEGII DD. ALMAE VRBIS MEDICORVM.

De numero, & ordine Collegarum. Cap. I.

ROMANVM Medicorum, quod in antiquis Iustiniani legibus, & in Archiuijs Sanctæ Sedis Apostolicæ, Archiatrorum Collegium appellatur, ante multa secula ob Reipublicæ vtilitatem, à Romanis Imperatoribus institutum, & deinde à Summis Pontificibus, & restitutum, & confirmatum, & multis priuilegijs, & ampla iurisdictione illustratum, Patrum nostrorum memoria numerum duodenarium non superabat; sed aucta deinceps laborum mole, cui par ille numerus non erat, aliàs pluribus, aliàs paucioribus, vt tempus

docebat adiunctis Collegis, statutum est denique, vt viginti constet. Huic igitur numero nulla possit fieri additio, deque eo augendo quis quis ad Collegium egerit, ipso facto, & ipso iure ex Collegarum albo expunctus censeatur. Ex his verò tresdecim ordine Priores in Collegium adscripti numerarij, septem verò, qui deinceps ordine posteriùs adscripti sunt, super: numerarij antiquo more vocentur. Quorum tres numerarijs propinquiores numerarij Philosophiæ more maiorum appellentur. Huius autem varietatis vsus suis locis inferiùs innotescet; vt verò prior, aut posterior aliquis in Collegium cooptatus est, ita rei alicuius gerendæ causa conuocatis Collegis sedendo, dicendo, ambulando, omni alia post habita ratione, quæ alioquin extra Collegium seruanda esset, priorem, posterioremue locum retineat.

De Collegij Magistratuum numero, & tempore. Cap. II

EX eo numero, & non aliter, vnus esto, qui alijs præsit, quem Priorem, vel Protomedicum vocant, idemque sit Collegij Prior, & Protomedicus Generalis, cuius duo semper sint Consiliarij, Primus scilicet, qui anno proximo eumdem gessit magistratum, & Secundus, qui est pro sequenti anno Protomedicus designatus. Sint Censores duo, Syndici item duo, Quęstor vnus, siue Camerarius, Promotor vnus,

vt

vt infra Cap. 18. Examinatores quinque, quorum duo ſtudioſos, qui dignitatem Doctoris etiam Chirurgi petunt: Duo verò exteros Medicinæ profeſſores ad Vrbem venientes, & Medicinam exercere volentes examinent: Vnus denique illos examinet, qui tàm in omnibus, quàm in particularibus caſibus Chirurgię facultatem per litteras petunt. Sint præterea Examinatores Obſtetricum, Chimicorum, vendentium herbarum, & aliorum ſimplicium Medicamentorum, ac ſtuſam ſiccam facientium. Sint vero cuncti Magiſtratus annui; Protomedicus, Cenſores, & Syndici à toto Collegio declarentur; Reliquos Iure ſuo Protomedicus denunciet, eos quoque, vel ex eis aliquos, qui priore anno eoſdem Magiſtratus geſſerint. Protomedicum liceat confirmare in ſequentem annum, ſeruata ratione poſteriùs declaranda. Calendis Ianuarij noui adeantur Magiſtratus, quod ſi mori Protomedicum contigerit ante ſextum ſui Magiſtratus menſem, adeat Magiſtratum Conſiliarius ſecundus; & Conſiliarius ſecundus alter eligatur: liceat tamen eumdem in annum ſequentem dumtaxat confirmare: Si vero poſt ſextum menſem mors acciderit, reliquum illius anni, & annum in ſequentē gerat idem Secundus Conſiliarius Magiſtratum, & hoc anno exacto deponat, nec de eo confirmando agatur, ſtatutum eſt enim cuiquam non licere longius biennio tempus Magiſtratum gerere.

De Conditionibus eligendi Protomedici. Cap. III.

NEmo designetur Protomedicus nisi ex corpore Romani Collegij, & qui annis quadraginta natu maior non sit, qui tres totos annos in Collegio non fuerit, qui triennium ab eodem Magistratu non vacauerit, si forte antea gessisset, qui ab Vrbe domicilio relicto absfuerit, qui fuerit hæresi, aut alia notatus infamia, qui fuerit à Syndicis, vel Censoribus mulctatus iuxta formam Cap. de Collegio censorio Cap. XIII. qui criminis alicuius Protomedici sententia, à Consiliarijs (si prouocatũ sit) confirmata condemnatus fuerit. qui vero quacumque ratione hanc dignitatem assequi, contra quam statutum est, aggressus fuerit; is perpetuò Collegij dignitate, ac Iure omni priuetur, nec vmquam in Collegium admittatur. In cuiusuis autem Magistratus electione coram toto Collegio statutum illud legatur, in quo de illo agitur, adhoc vt nemo non seruata Statuti forma eligatur.

De Modo eligendi Protomedicum. Cap. IV.

QVoniam & antiqua Collegij Statuta, & nouæ eorum reformationes decreuerant cunctis ratio-

tionibus, ne aliquis in Protomedicum eligatur nisi priori anno Consiliarij secundi munus exercuerit, quo aditus ad Collegij negotia potissimum datur: ob id leges de Protomedico designando, & secundo Consiliario eligendo eædem sunt. Videlicet Protomedicus Magistratu abiturus sub fine anni ante festũ Natiuitatis Dominicæ Collegium Numerariorũ, ac supernumerariorum ad præscriptam diem, & horam conuocari iubeat in locum oportunum, in quem, cũ primum alij cum Protomedico Collegæ decem conuenerint, inchoetur Sacrum de Spiritu sancto, eoque ritè peracto, Collegæ qui tunc aderunt soli in locum idoneum, se recipiant clausis ianuis. Nulli Collegarũ aditus pateat; quin & quatuor nummis aureis de Camera mulctetur, qui vocatus tempestiuè non accesserit, neque non qui absque iusta causa à Collegio cognoscenda non venerit. Ibi vero parata sit mensa à Collegarum consessu modicè distans, & in ea lanx albis, & nigris plena calculis, vel leguminibus adsit, & pixis, siue vrna, ore non admodum patente, & in cuius fronte figatur cartula explicata inscriptum nomen eius referens, pro quo Iure primo loco suffragia ferri debent. Collegæ præsentes omnes, illo excepto; pro quo suffragia ferenda sunt, seruato ordine antedicto, ad mensam accedant, & vnum ex leguminibus secretò in vrnam demittant vel album, vel nigrum pro sua conscientia eligendo, vel repudiando. Post lata suffragia Notarius cunctis sedentibus cartulam

dictam

dictam per Censores recognitam plicet diligenter, vt non facilè possit explicari, & in eamdem vrnam demittat. Mox de vrna suffragia, & cartulam (auersis quo ad fieri potest oculis) papiraceo inuolucro inuoluat. Inuolucrum autem in altera Mensæ parte sepositum seruet; Deinde ijsdem omnino seruatis pro altero, cui iure secundus locus debetur, suffragia ferantur, & similiter pro tertio, & ceteris vsque ad postremum ex ijs, qui ad Magistratum gerendum eligi possunt, quorum nemo recuset, quin pro se suffragia ferantur, nisi excusatione vsus, de qua Collegium prius secretis suffragijs cognouerit, & statuerit. Præterea Notarius cuncta inuolucra misceat, & confundat. Deinceps singula palam, & omnibus coram Collegis aperiat, & aperta seorsim reponat, & obseruatis diligenter, & fideliter singulorum suffragijs, illius tantũ cuius plura suffragia extiterunt, aperiatur cartula, quã ijdem Censores recognoscant, Is enim declarandus, & denunciandus est secundus Consiliarius, & futurus anno in sequenti Protomedicus, cuius ea nomen inscriptum referet, aliæ vero ita confundantur cartulę, vt quid Collegis ceteris acciderit in incerto relinquatur. Quod si duo vel plures suffragijs pares extiterint, res ad sortem reuocetur, & illorum cartulæ ante quã aperiantur n vrnam confusè demittantur, quarum quæ prima extrahetur per Censores recognoscenda ea eiusdem Consiliarij nomen denunciabit, reliquis non inspectis, sed vt ante dictum est in incerto relictis.

ctis. Si huic electioni is non consenserit, aut statuto tempore munus hoc gerere recusauerit, soluat Camerario aureos de Camera vigintiquinque, qui cũ ceteris Collegij pecunijs suo tempore distribuantur, nec pęna ei remittenda sit, nisi res secretis suffragijs decernatur, quos si soluere noluerit, omne ius Collegij amittat, & alter pro eo in Collegium cooptetur. Si forte Protomedicus è numero supernumerariorum designatus fuerit (quod licet) vbi Magistratũ deposuerit, in locum suum inter supernumerarios reuertatur: Etenim Iura Numerariorum illęsa, & integra seruanda sunt; propterea nihil ei Iuris acquiratur, quod Numerariorum proprium sit: Itaque & dum gerit Magistratum id tantum ei conceditur, quod integris Numerariorum Iuribus concedi potest.

De Protomedici designati absentia, Magistratum adeundi tempore, & de eius vicegerente. Cap. V.

PRotomedicus designatus si cum Magistratum adire debet Collegij nomine absuerit, habeatur tanquam præsens, si vero propria causa, Censorũ litteris quam primum reuocetur, admoneaturq; duorum mensium tãtum spatium ad reditum sibi à Collegio concessum; quòd si iustam absentiæ causam Collegio exposuerit, tantum ei spatium concedatur, quan-

quantum in re presenti Collegio expediri visum fuerit; eo verò interim non redeunte, conuocato per Cēsores Collegio Nouus eligatur. & Protomedicus, & Secundus Consiliarius seruatis, quę seruanda esse in hac electione ante statutum est. Protomedici autem quacúmque de causa absentis vsque ad reditum, aut vsque ad nouam electionem legitimo absentiæ tempore elapso faciendam, vicesgerat Primus Cōsiliarius, & eiusdem pariter absentis secundus, quod si omnes sic absuerint Censorum primus.

De iure iurando à nouo Protomedico præstando. Cap. VI.

PRotomedicus designatus antequam Magistratū adeat, Collegio conuocato, coram Collegis flexis genibus ante Priorem Protomedicum, & Sacrum Euangeliorum volumen ambabus manibus tenens iuret, se omnia, & singula Collegij Statuta, & decreta obseruaturum, & ab alijs vt obseruentur pro viribus curaturum, & numquàm vlli rei assensurum, quę Collegij decus, dignitatem, & Iura violet, & imminuat, & anno exacto Magistratu abiturum, & successori bona fide omnia scripta, & monumenta ad Collegium spectantia, & pecunias, si quas forte receperit traditurum. Quod si ius iurandum neglexerit adhibita per Censores diligentia, vt rerum Collegij nihil pereat, de Collegarum numero eximatur, &

alter

alter in eius locum admittatur. Interim omnium scripturarum, aliarumque rerum, quas Protomedicus successori traditurus est, Index extet in Secretariæ libro descriptus coram Censoribus, quibus & illius copia tradatur, quo intelligatur si quid earum rerũ perierit, quod alicuius momenti sit. Quòd si euenerit, Protomedicus violati ius iurandi reus esto, & in eũ Collegij arbitratu animaduertatur: quod si factũ negligentia, non dolo constiterit, negligentiæ pœnam nihilominus luat, vt ab eodem Collegio statuetur.

De noui Protomedici instructione. Cap. VII.

PRotomedicus Magistratu abiturus omnia, quæ ad eius munus spectantia relinquet imperfecta successori patefaciat, eumque de singulis admoneat, & instruat, ne quid detrimentum ex eorum ignorantia respublica, & Collegium patiatur.

De Protomedici potestate, & iurisdictione. Cap. VIII.

PRotomedicus, licet ex supernumerarijs electus sit, primum obtineat locum inter ceteros Collegas, & inter alios Medicos (excepto eo, qui est à secretis Romani Pontificis) in incessu, in sessionibus, in cõsultationibus, eique liceat vestes violaceas tem-

 pore

pore Magistratus induere. Collegium siue Numerariorum, siue omnium absque Protomedici mandato (exceptis causis ad Censorum officium spectantibus) conuocari non possit, eoque conuocato, etiam de Protomedici mãdato nihil statui possit ipso absente, & quicquid statutum fuerit irritum, & infectum habeatur, nisi prius ipse admonuerit in scriptis Collegium, se id quod se absente statuetur ratum habiturum. Insuper in omni negocio ad Collegium spectante, de quo sententiæ Collegarum exquirendæ sint, duo suffragia Protomedicus ferat. Eius autem iurisdictioni non solùm Collegæ, verum etiam (quo ad ea, quæ ad Artem Medicam quacumque ratione pertinent) omnium Ciuitatum, & Terrarum tàm mediatè, quàm immediatè S. R. E. subiectarum, Medici, & quicunque aliqua ratione medicinam vel eius partem aliquam exercent, & ipsi quoque Aromatarij, & quicumque aliquid humanis corporibus valetudinis causa administrant subijciuntur. Eius muneris est res Collegij tractare, regere, gubernare, dirigere, curareque in primis, vt hæc statuta tàm à Collegis, quàm à reliquis, ad quos spectat, obseruentur; eosque qui obseruare detractauerint, & præterea loquaces, Garrulos, Contumaces, Morososque Collegas, & qui sibi plus assumunt, quàm par sit admonere, castigare, punire, vt in ipsis statutis definitum est. Et si quid accidet, de quo statutum sit nullum, suo arbitratu, Cõsiliarijs tamen cõsentientibus, decernat, Eiusdem

est

est discordias, si fortè inter Collegas oriantur, sedare, & componere, aut ex se ipso, aut si opus sit adhibito Consiliariorum auxilio, aut Censorum, & cæterorum Collegarum, quos præsertim magis idoneos nouerit, quorum mandatis, si qui inter se discordes fuerint, non paruerint, Triennium à Collegio absint, atque interim Collegij emolumentis priuentur. Ad eumdem quoque Protomedicum pertinet lites, causas, discordias, & controuersias quascumque tàm Ciuiles, quàm Criminales ad Artem Medicam spectantes cognoscere, iudicare, definire; Item maleficos, Reos contumaces pœnis debitis mulctare. Item semel singulis annis, ac quoties expedire existimauerit, Aromatariorum officinas tàm Vrbis iuxta formam Motus proprij Gregorij XIII. confirmationis concordię, & Reformationis Pauli Papæ V. quàm totius Ecclesiasticæ Ditionis inuisere, & perscrutari diligenter, & tàm simplicia quàm composita Pharmaca examinare, de eisque pro sua conscientia ad Populorum vtilitatem statuere, aut approbando, aut reijciendo, siue idipse præsens, siue per alios idoneos Medicinæ Professores Collegas tamen in Vrbe, extra vero etiã non Collegas efficiat, neque non officinas inuisat eorum qui solùm simplicia Medicamenta venalia exponunt, quos Drogherios vulgari nomine, vocamus; Visitet insuper ipse, vel Collega aliquis ab eo delegatus officinas Chimicorum, & Herbariorum, ac Stufas siccas, & si res vitiosas in illis fraudemq, aliquam de-

prehenderit corrigat, & puniat. Hoc autem visitandarum huiusmodi officinarum saluberrimum Institutum Ciuitas nulla, vel Oppidum, aut Pagus recusare debet, aut potest. Quòd si quæ loca malo consilio, & in propriam perniciem ab hac iurisdictione sese quouis Priuilegio, aut quibuscumque litteris, aut fauore munita exemerint aut eximere tentauerint, vel imposterum tentabunt, quicquid obtinuerint, vel obtinebunt, nō citato, vel admonito Protomedico, & Collegij Romani rationibus nō auditis, irritum esto, nec propterea impediatur Protomedicus, vel quem ipse miserit, quò minus munere suo fungatur, & iurisdictionem suam exerceat. Propterea Ciuitates aliæ Ditionis scilicet Ecclesiæ sine auctoritate, & cōsensu eiusdem Protomedici (qua de re tamen Protomedicus sine Collegio statuere nihil debet) Collegia instituere, Protomedicos eligere, facultatem medicinæ partem exercendi per litteras, quas Patentes vocant concedere, pœnas aliquas irrogare, & statuta in ijs, quę ad Artem Medicam spectant, eiusque Ministros condere non valeant. Quorum omnium gratia, & alijs quoque de causis singuli Protomedici Generales pro tempore existentes quot annis Bandimenta proclamata vt vocantur, promulgare etiam cū tubarum sonitu, & affigere consuetis viarum angulis, & Platearum Vrbis, & Ciuitatum exterarum, Oppidorū, terrarumque omnium d. Ecclesiasticæ Ditionis. debet Item omnes in Arte Medica, vel Chirur-

gica,

gica, vel Tonsorum delinquentes, aut aliquam dictarum Artium eodem Protomedico inscio, aut nolente exercentes, hyrudines, cucurbitulas admouentes, secantes venas, aut alio quouis modo sanguinem extrahentes de humano corpore, quisquis ille sit vel si Doctoris habeat dignitatem tàm Phisici, quàm Chirurgi à quacumque vniuersitate, siue Collegio aut alias, & quocumque modo, & vbilibet sibi præstitam admonere, corrigere, castigare, & punire valeat.

De Protomedico exteras Ciuitates, & alia loca visitaturo. Cap. IX.

LIcet Collegium sine Protomedico videatur corpus veluti sine capite, publicæ tamen vtilitatis gratia liceat Protomedico, causa prius à Collegio cognita & approbata, loca omnia S. R. E. mediatè, vel immediatè subiecta per se ipsum inuisere, & tàm à Medicis Phisicis quàm à Chirurgis, quicumque extiterint toties, quoties in Rebus ad Artem Medicam spectantibus, neque non ab Aromatarijs, qui similiter in Rebus ad eorum Artem attinentibus crimine aliquo conuicti fuerint, pœnas repetere liceat. Ei quoque illa omnia, quæ per Collegij Statuta eidem in Vrbe existenti licet expedire; In quibus autem Consiliariorum, vel totius Collegij assensus per eadem Statuta necessarius est, eam seruabit rationem, quam sibi

sibi discessuro ex Vrbe, Collegium constituet, ad quod de hoc rerum genere, referendum est; vt pro ratione temporis statuat, quod publicis commodis consultius cognoscet; Ei quoque liceat Notarium, & famulum cum duobus equis Collegij sumptibus secum ducere. quòd si quis alicubi deliquerit quò Protomedico accedere non liceat, Reum citari, & adesse iubeat, ipso tamen renuente, idoneum ad causam cognoscendam virum ipsius Rei sumptibus mittat, cumque erit de tota re ab eo certior factus, Reum damnet, vel absoluat.

De Consiliariorum Officio.
Cap. X.

CONsiliarij ambo flexis genibus ante nouum Protomedicum coram vniuerso Collegio sacra tenentes Euangelia iurent, se Protomedico presto futuros, eumque Consilio, & opera, ad Collegij Statutorum obseruationem adiuturos, ceteraque fideliter, quæ ad munus illorum pertinent præstituros. Primus Consiliarius penes se habeat sigillum, quo litteræ patentes, & Priuilegia, in quibus Collegij sigillum opponi debet, obsignanda sunt. Ambo subscribant gratis omnia illorum Priuilegia, qui Doctoris gradum à Collegio obtinuerint., subscribant (non tamen gratis) etiam omnes licentias, litteras, & patentes, quibus facultas aliqua medendi Chirurgis, vel

vel Empiricis concedi solet, quæ à solo Protomedico, Cõsiliarijs dissentientibus, cõcedi non valeant, quòd si quid in hoc Rerum genere commissum fuerit, re per Censores, vbi se Protomedicus Magistratu abdicauerit, notata, Collegium in Protomedicum, & Cõsiliarios suo arbitratu animaduertat; ijdẽ Viceprotomedici priuilegiũ subscribant, pro his vero subscriptionibus (ea excepta quam gratis faciendam dictum est) pecuniam præfinitam iuxta formam inferius descriptam recipiant: In locum autem Consiliarij ad munus suum obeũdum quoquo modo impediti Collegium secretis suffragijs aliquem substituat, quod si Protomedicus solus id fecerit, anno integro emolumentis careat, & subrogatio per eum facta sit omnino irrita.

De Camerarij electione, & officio. Cap. XI.

Camerarius eligi possit tàm ex supernumerarijs, quàm ex numerarijs dum is, qui eligitur amplius anno in Collegio fuerit. Electus statim iuret forma superius exposita, se munus suum studiosè, & fideliter functurum, & anno exacto rationem expensi & accepti Syndicis redditurum. Præstito iure iurando, statim ab antiquo Camerario libros accipiat redditüum, & expensarum, & quod reliquum est pecuniarum, indeque pecunias omnes ad Collegium pertinen-

tinentes recipiat, suoque periculo custodiat, & pro temporis oportunitate Collegij, seu Protomedici mãdato ab ambobus etiam Consiliarijs subscripto impendat, quodque supererit Collegis distribuat, iuxtà formam suo loco inferiùs descriptam. Quòd si quid humanum interim ei contigerit, liceat Protomedico, si res ita postulet, ab hæredibus non solùm repetere Collegij libros, & facto calculo pecunias, quas custodiebat, sed etiam illos cogere, & mandare, vt per Maresciallum aliquem ex bonis à Camerario relictis tantum extrahatur, quantum Collegio satis erit, nulla expectata bonorum eius discussione.

De Censorum electione, & officio. Cap. XVI.

CEnsores duo designentur à Collegio legitimè congregato secretis suffragijs in vltima cōgregatione veteris Protomedici, nec designari possint, nisi ex tresdecim numerarijs, & eorum, saltem alter fuerit aliquãdo Protomedicus. Censor designatus nō recuset munus, nisi Camerario soluerit aureos duos de Camera, qui cum reliquis pecunijs seruentur: qui soluere recusauerit, arceatur à Collegio sex mensibus. Curent Censores, vt Protomedicus, & Cōsiliarij, Collegæ reliqui, & Ministri Collegij, & Protomedici suis probè fungantur officijs; si nouerint illos delinquere primò priuatim, & seorsim, deinde cōiunctim admoneant,

neant, horrenturque vt ad officium reuertatur; quod si assequuti non erunt, de re tota referent ad Collegium, quod ipsi Censores conuocabunt, vel nolente, & inuito Protomedico: Collegiũ verò de re per Censores exposita cognoscat, & iudicet. Id verò solum ratum esto, quod ex quatuor præsentium Collegarũ partibus tres statuerint; à qua sententia nec Protomedico, nec Collegarum, nec Ministrorum vlli liceat recedere; qui parere recusauerit, prævia citatione, Collegio priuetur, & in eius locum alter Collega legitimè cooptetur. Si Minister, vel officialis ex titulo quoque oneroso, sed non Collega, reus conuictus Collegij sententiæ parere noluerit, cadat omni Iure, & Collegio liceat alterũ deligere, vt per obitum seruatis seruandis licet. Censorum alter altero absente Censorio officio fungatur solus, perindè ac si vterque adesset, ne obsit mora Collegio. Si alter obierit, in eius locum alter eligatur à Collegio. Curent præterea, vt seruetur silentium in Collegio oportunum, Garrulos, & loquaces arguant, ac si res ferat à Collegio dimittant, consentiente tamen Protomedico: Imò possint ipsi quoque silentium, modumq. Protomedico imponere, si qua in re nimius videatur. Absentem Protomedicum admoneant, vt antè dictum est statuto quinto; & ijdem (si concordes fuerint, nec aliter) valeant sub anni finem ante secundi Consiliarij electionem referre ad Collegium de præsentis Protomedici (qui scilicet non vltra annum Magistratum

gesserit) confirmatione in annum dumtaxat sequentem, atque tunc secretis suffragijs re commissa, id ratum, firmumque habeatur, quod omnibus, vel maiori Collegarum parti visum fuerit. Protomedicus hac lege confirmatus recusare non possit officium, nisi ea præstet, de quibus actum est suprà de Protomedici electione, dum verò hoc agitur Protomedicus extrà Collegium expectato, nec ingreditor, nisi à Censoribus reuocatus.

De Collegio Censorio conuocando. Cap. XIII.

IIdem Censores bis in anno sub finem Martij ante festum Resurrectionis Dominicæ, & sub finem Septembris Collegium conuocent, ad illudque referant de Collegio Censorio conuocando, & re secretis suffragijs commissa, si plures non consenserint, res in aliud tempus dimittatur, si consenserint plures, Censorum arbitrio Censorium Collegium conuocetur in eum finem institutum, vt perscrutetur sit, nec ne malum aliquod intestinum, quod Collegio dedecori, & Reipublicæ detrimento esse valeat; scilicet obseruandum est, sit nec ne Collegarum aliquis perditis moribus, discolus, & seditiosus, qui Collegij tranquillitatem perturbet, & dignitatem, & bonam famam malis artibus violet, & imminuat. Quòd si quid huiusmodi extiterit (quod Deus auertat) liceat in eum

sequen-

ſequenti ratione animaduertere. Notarius in Collegio Cenſoriũ præcedente ſingulis Collegis exhibeat longas Schedulas, in quibus ſingulis Collegarum ſingulorum deſcripta ſint manu Notarij nomina etiam abſentium; tot inciſuris, quot erunt nomina, vt facilè ſeparari cuiuſque arbitrio valeant, ſuperſitq. non nihil earum ſchedularum, vbi ſcriptio nulla ſit; eas autem quilibet ſeruet ad diem Collegij Cenſorij, quo die Collegæ ordine antedicto ſinguli ſeorſim ad menſam accedant, & Collegæ illius, quem notãdum iure meritò cenſuerint, ſecretò nomen (addito tamen à tergo ſchedulæ in Collegio Collegium Cenſorium prægreſſo exhibitæ crimine, quo illum notandum exiſtimant, & illius quoque conſcios, ſi quos nouerint, nominent, quòd ſi additum non erit eius notæ ratio nulla habeatur) aut ſi neminem notandum ſtatuerit, albam ſchedulę portionem ſaltem in eamdem vrnam demittant. Aperta deinde vrna per Cenſores, præſente tamen Protomedico, ſi cuius nomen tot ſchedulis inſcriptum reperiatur, vt ex tribus Collegarum partibus duas exæquet, ex quocumque ordine ſit ſeorſim à Cenſoribus de obiecto crimine admoneatur, quòd ſi poſteà intra quindecim dies ab ijſdem Cenſoribus illi præuia intimatione perſonaliter exequenda, & in actis prædicti Notarij regiſtranda loco termini peremptorij præfigendi, crimen id coram ipſis Cenſoribus eorumdem exiſtimatione non diluerit, Cenſoria auctoritate confeſtim, nulla alia ex-

pecćata declaratione, mittatur foras; nec in Collegiũ, nisi post annum exactum admittatur; interimque, vt muneris, & honoris, ità fructus nullius particeps esto. Anno verò exacto in Collegium reuocetur; Quòd si idem rursus simili modo notatus fuerit, Triennium à Collegio similiter procul esto; Quòd si tertiò hoc illi euenerit, is in perpetuum Collegij honore spolietur, & omni spe restitutionis abolita, in eius locum alter, seruata forma inferiùs describenda, eligatur, & admittatur, nec de eius posteà restitutione cuiquam, ne ipsi quidem Protomedico verba facere fas esto, nisi Collegium speciatim huic Constitutioni derogando annuerit, petentibus sibi de ea re dicendi copiam fieri, atque siue Protomedicus, siue alius rogaturus sit, vtatur hac forma: Placet ne vobis Collegæ, vt referamus de N. quem olim Collegij dignitate spoliastis, restitutione? Tunc verò secretis suffragijs huic Constitutioni primùm derogetur, quòd si maior pars aduersetur, silentium perpetuum indicatur. Si omnes, vel pleriq. consenserint derogationi, tunc liceat referre, & auditis, & examinatis rationibus, quæ afferentur, id ratum esto, quod secretis suffragijs Collegio, vel omnibus, vel plerisque visum fuerit, qui secus facere aggressus erit, si Protomedicus sit, nulla alia intercedente declaratione, eadem Censoria auctoritate confestim Magistratu priuetur, & in eius locum alter substituatur Protomedicus seruata forma electionis ante descripta, & à Collegio remoueatur, nec

nisi

nisi anno exacto reuocetur, omniq. interim fructu, & emolumento priuetur; qui Protomedicus non erit Collegio, & emolumentis simili modo priuetur. Si nomen Protomedici Magistratum gerentis vna, vel pluribus inscriptum schedulis in vrna dicta reperietur, hoc Censores irritum, & infectum existiment, & silentio penitùs inuoluant; Si verò à paucioribus, quàm dictum est notatus aliquis fuerit, is ab eisdem secretò de ea re admoneatur, vt probe perspecta, & explorata conscientia ad officium sponte reuertatur. Caueant verò singuli Collegæ, abstineantq. ab iniustis criminationibus, ac ne odio, & vltionis desiderio Collegas suos innocentes criminentur: Quod si quis fecerit, nouerit in primis se periurum esse; deinde memento Deum O. M. cordium perscrutatorem scelus impunitum non relicturum, seque (si fortè vmquam detegatur) falsæ criminationis pœnam Collegio daturum; Etenim hæc de Collegio Censorio statuta sunt ad tumultus sedandos, non autem ad nouos excitandos, & ad bonam Collegij famam conseruandam, non autem vt aditus pateat infamiæ Collegarũ innocentium; Nam Collegij decus est positum in singulorum Collegarum vitæ, ac nominis integritate.

De

De Syndicorum electione, & Officio. Cap. XIV.

NOuus Protomedicus cum toto Collegio teneatur statim post præstitum iuramentum secretis suffragijs maioris partis Collegarum omnibus propositis præter Protomedicum, Consiliarios, & Camerarium duos eligere Syndicos, qui veteris Protomedici facta, & Viceprotomedici, & Camerarij rationes examinent; Quòd si nihil commissum inuenerint, eos absoluant: Si cuius crimen aliquod detexerint, illum pro facinoris grauitate condemnent. A sententia autem Syndicorum liceat appellare ad totum Collegiũ, quod Collegium teneatur omninò pronunciare in altera ex tribus proximis Congregationibus, alioquin Reus ipso iure absolutus censeatur.

De Syndicis cum Protomedico. Cap. XV.

AB electione Syndicorum intra quindecim dies liceat criminationes, tam criminales, quàm ciuiles aduersus Protomedicum si quæ fuerint à Collegij Notario recipi, & describi in libro huic rei speciatim dicato, quas die decimo sexto idẽ Notarius Syndicis offeret, qui Protomedicum de eis admoneant, vt de sua defensione consilium capiat: Curent autem Syndici, vt infra à die electionis mensem Protomedi-

cum,

eum, vel absoluant, vel damnent, nisi Collegium iustis de causis tempus prorogandum plurium suffragijs concurrentibus statuerit, quo tempore exacto Protomedicus, si non sit condemnatus, ipso iure absolutus intelligatur, & Syndici eorum negligentiæ Collegij arbitratu pœnas luant.

De modo accusandi Protomedicum. Cap. XVI.

Liceat Collegarum cuique veteris Protomedici nomen ad Syndicos deferre, si dignum aliquid accusatione ab eo commissum cognouerint, intra dies quindecim ab electione Syndicorum deferant crimina libello descripta, Collegij Decano porrigantur, aut si ipse sit fortè Protomedicus accusandus, nouo Protomedico, qui accusatori iure iurando polliceatur, se omninò nulli patefacturum, à quo libellum eiusmodi acceperit, quod si spreto iureiurando patefecerit accusatorem siue Decanus, siue Protomedicus periurij reus esto, & in eum Collegij arbitrio grauiter animaduertatur, receptum verò libellum hac forma subscribat. Ego N. Decanus, siue Protomedicus Collegij fidẽ facio me accepisse hodie, qui dies est N. mensis N. anni Domini N. hunc libellũ aduersus N. superioris anni Protomedicum à Collega, qui iurauit (debet autem accusator ità iurare) se non odio, sed solum conseruandarum Constitutionum nostri Colle-

gij

gij desiderio eum exhibuisse, quem libellum pro munere meo hoc eodem die trado N. nostri Collegij Notario, vt ipse ad Syndicos afferat, in quorum fidem, has manu propria subscripsi Anno, Mense, & Die antescriptis; Libellum verò Notarius inter reliqua Collegij monumenta ad Syndicos spectantia reponat, & Syndicis confestim tradat.

De Syndicis cum Camerario, & Collegij, Ministris. Cap. XVII.

CAmerarij item antiqui rationes Syndici examinent, itaque cum nouus Protomedicus Magistratum adierit, Camerarius statim, nisi iustum adsit impedimentum, ad eosdem Syndicos dati, & accepti libros afferat. Syndici autem Notario præsente Camerarij rationes cum illius anni actis, & à Collegio decretis in proprio libro descriptis conferant, quibus rationibus rectè se habentibus Camerarius absoluatur, & absolutio à Syndicis, vt moris est, ad perpetuam rei memoriam in libro Camerarij describatur. Si quid verò extet dissonum, dubium, vel falsum, nisi se se intra quindecim dies Camerarius expurgauerit, condemnetur. Similiter agatur cum Viceprotomedico, & alijs Collegij Ministris; temporis verò, quo cum Camerarij, tum aliorum rationes à Syndicis sunt expetendæ certus terminus non esto, secus quam de Proto-

Protomedicis statutum est, sed vel Syndicorum, vel Collegij arbitrio decernatur.

De Promotorum electione, & officio. Cap. XVIII.

VNus Promotor esto à Protomedico designatus, qui studiosum examinandum comitetur: licet tamen duos eligere, qui vel alterni hoc munere fungantur, vel alter alterius absentis partes expleat Protomedici arbitratu, sed liceat quoque studioso gradum petenti Promotorem alium suis tamen expensis nominare, at quem Protomedicus elegerit is Doctoris tradat insignia, nisi in gratiam studiosi Protomedicus, aut qui vicem eius absentis gesserit secus statuerit, integro tamen manente iure fructus percipiendi Promotori, quem Protomedicus delegerit. Si igitur Promotores duo extiterint studiosus examinandus in medio eorum accedens, recedens, stans, sedens ponatur. Promotor alioquin studiosum admoneat, instruat dum examinatur, hortetur, & tueatur.

De Electione, & conditionibus noui Collegæ. Cap. XIX.

QVandocumque aliquis Collega loco cesserit, de noui Collegæ electione ante dies viginti, à

quo die Protomedicus hoc agnouerit numerandos, non agatur. Ius eligendi esto ipsius Protomedici (licet esset ex Supernumerarijs) cum solis Collegis, quot quot adfuerint, Numerarijs; ex quibus Collegium completum esse veteres testantur Constitutiones. si quis horũ absuerit, locum eius Supernumerarius non accipiat. Non eligatur autem aliquis, qui prius à Protomedico hoc in scriptis non petiuerit, & de eius nomine, & conditionibus in pleno Collegio legitimè (licet ob alias quoque causas) congregato bis actum non fuerit, interpositis inter primam, & secundam Congregationem decem saltem diebus, & tunc eligendus admoneatur à Protomedico de conditionibus in Collega eligendo requisitis. Conditiones autem sunt; Probitas in primis, & morum integritas, adsit eruditio non omninò vulgaris, non habeat is beneficium Ecclesiasticum personalem residentiam requirens, defectu natalium non laboret, nec parentibus erubescat sordidioribus, vel vtrisque, vel altero, nec aliquo mutilatus membro, aut deprauato ridiculus videatur, nulla vmquam fuerit hæresi, aut aliqua iuris, vel facti infamia notatus, nec alteri in ludo litterario inseruierit, nec sordidam artem aliquando exercuerit, numquam studiosè fecerit homicidium, numquam cõtra Romanum Medicorum Collegium, aut contra iura eius molitus sit, aut moliri tentauerit, Maior natu sit annis triginta, viuentis Collegæ filius, aut nepos, aut frater non sit, habeat

consue-

consuetas litteras, seu Priuilegium ad docendum se ante decennium in aliqua celebri vniuersitate gradũ Doctoris assequutum esse. In censu annuo aureos habeat non minus centum, habeat domicilium in Vrbe, in qua verisimile sit eum moraturum perpetuò. In omnibus autem his inuestigandis duo Collegæ ab eisdem Numerarijs designati Mensem integrum impendant, nisi secus iustis de causis idem Numerariorum Collegium decernat. Non fiat autem hæc inuestigatio, nisi cauerit eligẽdus, se ratam electionem habiturum, deponendo apud Collegij Camerarium centum, & viginti sex vulgares scutatos; nisi si cui maiori natu annis quinquaginta, & alioquin spectatæ eruditionis, & famæ Collegium voluerit aliquid de prædicta summa detrahere; quòd si plures petant, cæteris antedictis seruatis, eligatur is, qui idoneus magis videatur, & hic solus caueat, vt dictum est. Transacto Mense, si dictorum petenti nihil obstiterit, eligatur, & admittatur. Si quid obiectum erit, quod dilui non possit, alius eo posthabito eligatur. Integrum tamen sit dictis Collegis Numerarijs ab hac lege iustis de causis aliquem soluendi secretis suffragijs eorumdem Collegarum voluntate inspecta, vt ex tribus partibus duæ consentiant.

E 2 De

De Ratione seruanda in electione noui Collegæ cum vnus, & cum plures petiuerint. Cap. XX.

SI vnus tantùm petiuerit electio irrita sit, quam duæ saltem ex tribus suffragiorum partibus non probauerint, si plures petiuerint, nullius electio rata habeatur, cui maior Collegarum pars non consenserit. si plures suffragijs pares extiterint, & maior Collegarum pars consenserit, ea ratio seruetur, vt Collegæ vel defuncti, vel quauis alia quacumque causa honesta, volensue Collega esse desierit filius, aut nepos cæteris paribus, quæ in eligendo requiruntur, omnibus præferatur, tàm Romanis, quàm exteris. Si sanguinis vinculum non sit, Romani cæteris item paribus præferantur externis, de qua re Collegium iudicet, & decernat. Si omnes Romani, vel omnes externi cæteris paribus senior pæferatur, vel is, à quo maiorem Collegio dignitatem, & vtilitatem expectandam Collegæ sibi persuaserint, seruata tamen forma præcedentis Constitutionis.

Quæ seruari debent in admissione noui Collegæ. Cap. XXI.

COllega nouus quo die admittendus est, congregato ex auctoritate Protomedici Collegio, de

de loco primùm eminenti aliquod Medicinæ, vel Philoſophiæ argumentum ſuo arbitratu interpretetur, duas quoque concluſiones defendat, alteram ex Medicina, alteram ex naturali Philoſophia, quas Protomedicus ſpacio ante congruo ad duos ex Collegis mittet, qui de eis cum Collega admittendo, duabus ſaltem argumentationibus propoſitis diſputabunt. Inde verò Notarius ante Protomedicum deducet eum, ſiſtetque, vbi ſtans, & aperto capite audiet iam anteà de eius electione actum eſſe, tunc verò vocatum eſſe, vt admittatur, & reliquum eſſe, vt iureiurando interpoſito polliceatur, ſe omnes Collegij Conſtitutiones, & decreta omnia obſeruaturum. Mox igitur flexis ante Protomedicum genibus, & librum Euangeliorum apertum manibus tenens, cõſuetum iuſiurandum iuret. Poſteà recipiatur ad amplexus, & oſcula ſingulorum, initio ſumpto à Protomedico. Prætereà aſſignet ei Notarius locum inter Collegas, poſtremum ab eo retinẽdum, donec alius Collega nouus poſt eum electus admittatur. Demum poſt quam conſederit breui oratione gratias agat, & modeſtè, quæ de ſe videbuntur Collegio polliceatur, quibus dictis, ſilentium ei imponatur, vt neque eo die, neque duobus alijs in quibus Collegium proximè congregabitur vlla de re ſententiam dicat.

De iure iurando noui Collegæ. Cap. XXII.

EGo N. polliceor me statuta, & decreta Collegij diligenter pro viribus obseruaturum, & ab alijs, vt obseruentur curaturum; nulla in re eidem Collegio contrarium futurum, Collegarum nulli obfuturum, & nullius eorum mortem optaturum; Collegij eiusdem decus, dignitatem, & vtilitatem procuraturum, & nihil petiturum ab eo præter ea, quæ mihi statutorum iure d. bentur. Itaque spondeo, ac iuro, ita me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

De Pecuniæ à nouo Collega receptæ distributione. Cap. XXIII.

CAmerarius quas pecunias nouus Collega deposuit, hoc modo distribuat. Supernumerarijs singulis denos argenteos iulios vocatos tribuat. Notario autem decem, quod reliquum est diuidat in tot æquales portiones, quot sunt in Vrbe Collegæ Numerarij, memor semper, vt Protomedico duplum detur eius, quod vni aliorum dabitur. Quòd si Protomedicus Supernumerarius sit, detur ei altera portio Numerarij, altera verò Supernumerarij. In hac autem distributione Supernumerarij locum non habeant, & in locum absentium non succedant. Qui vocati die admissionis absque iusta causa à Collegio

cogno-

cognoſcenda non adfuerint huius pecuniæ partem non habeant. Bidellis autem Collegij nouus aliquid ſuo arbitratu largiatur.

De Collegis ab Vrbe Abſentibus. Cap. XXIV.

Collegarum ab Vrbe abſentium ratio in Collegij muneribus, & diſtributione pecuniarum nulla habeatur. Si abſit ab Vrbe aliquis, qui domicilium habeat in Vrbe,& prætereà de eius reditu ſpes aliqua ſit in electione ſecundi Conſiliarij ratio de eo habeatur, ac ſi forte electus erit ſeruetur cum eo, vt quinto Cap. ſtatutum eſt. Si nulla, vel exigua ſpes erit, prętereatur. Interim ſi abſit Numerarius, Supernumerarius Numerarijs propinquior ſuccedat in partem pecuniarum dumtaxat, quæ ex Doctorum creatione percipiuntur. Si quis breue tempus abfuturus eſt, quod nempè quadraginta dies non pertranſeat, portio pecuniæ ex eadem Doctorum creatione perceptæ ſibi debitæ inter præſentes diuidatur æqualiter, niſi in pecuniæ Collegij penuria ob ſumptus aliquos publicæ Collegij vtilitatis cauſa faciendos Protomedicus, & Conſiliarij ſtatuerint eam portionem à Camerario retinendam.

Cap.

De Collega maiorem dignitatem adepto. Cap. XXV.

SI quis aſcendit ad altiorem dignitatem non proptereà deſinit eſſe Collega, ſed habeatur de eo ratio, vel abſentis, vel præſentis quemadmodum, & aliorum Collegarum.

De Morte Protomedici. Cap. XXVI.

SI Protomedicum quo tempore magiſtratum gerit mori contigerit, cōuocato à Conſiliarijs Collegio pro noui Protomedici electione, fiet quod ante Cap. 2. ſtatutum eſt. Camerarius autem curet ad hæredes defuncti Protomedici cerea dupleria vocata ſexdecim mitti pondere librarum ſexaginta quatuor Collegij pecunijs empta, & eodem tempore ab hæredibus recipiantur omnia, & ſingula ad Collegium ſpectantia, quæ apud ipſum Protomedicū extabant, & præſens Notarius ſcriptura publica hoc actum teſtetur. Quòd ſi cera dicta quacumque de cauſa non mitteretur, hęredibus Protomedici eſto ius illius pretium à Collegio exigendi, dum ei quæcumque ad Collegium ſpectantia Protomedicus retinebat integrè reſtituerint, quod ſi aliqua ratione contumaces ſe hæredes præbuerint, Ius eſto Protomedico ſucceſſori in Protomedici defuncti bona per ſuos miniſtros

ſtros exequi, bonorũ eius diſcuſſione non expectata; Collegæ autem omnes ordine ſeruato Bidellis præeuntibus cadauer dum effertur ſolemni more comitentur, & vnus eligatur Collega, qui funebrem habeat orationem, ſi Collegio videbitur. qui defuerint mulctentur pœna à Conſiliarijs indicenda.

De nuptijs, & funere Collegarum, & feſtis SS. Coſmæ, & Damiani, & S. Pantaleonis, & commemoratione omnium defunctorum. Cap. XXVII.

QVando Collega vxorem duxerit Collegij nomine, ac ſumptibus donetur ſcatulis aliquot confectionum ponderis librarum ſexdecim, & Protomedico duplum; in exequijs verò Collegæ defuncti mittantur ad hæredes ceræ dupleria octo libras pendentia triginta duas, quòd ſi non mitterentur, hæredibus ius eſto ea, vel pretium eorum à Collegio repetendi. Cum Protomedico cæteri Collegæ omnes præeuntibus Bidellis cadauer dum effertur ſolemniter comitentur. Celebretur inſuper ſolemne ſacrum cum interuentu Protomedici, & cæterorum Collegarum, ſi quid Protomedicus omiſerit, aut Camerarius defecerit incidat in pœnam dupli. Item in feſto SS. Coſmæ, & Damiani ad templum, quod eis dicatum eſt in foro Boario ad vſum Miſſæ ſolemniter de-

cantatæ Camerarius mittat dupleria duo ceræ ponderis librarum octo; In festo quoque S. Pantaleonis curet Protomedicus, vt in Templo Collegis commodissimo sacrum solemne Collegij sumptibus fiat; Neque non intra octauam Commemorationis omnium Defunctorum pro Collegis, & Collegij Ministris defunctis sacrum similiter Collegij sumptibus celebretur, adsintque semper, & Collegæ omnes, & Ministri; qui non accesserit, aureo nummo mulctetur, nisi fuerit iustè impeditus, cuius impedimenti Collegium Iudex esto; si verò Protomedicus, aut Camerarius defuerit incidat in pœnam dupli.

De Collegij conuocatione, & Collegarum ornatu. Cap. XXVIII.

PRotomedico præsente Collegium conuocare nemo possit, nisi res ad Censorum munus pertineat, absente verò, aut mortuo Protomedico primi Consiliarij conuocandi Collegium ius esto, eoque absente alterius; hoc etiam absente Censorum, vel alterius, absente altero. Denique Decani si cæteri non adsint. Protomedicus præsens ægritudine, vel alia iusta causa impeditus iubeat pro rei necessitate Collegium conuocari, & negocia ab ipso Collegio expediri; si res vrgeat, & appareat aliqua Protomedici negligentia, liceat per Censores Collegium cõuocari, idque ratum habeatur perindè, ac si Protomedi-

medicus adfuisset. Quisquis Collegium secus, quam statutum est conuocauerit, is Collegæ dignitate perpetuò priuatus esto, & alter in eius locum eligatur, & eiusmodi Collegij acta irrita, & infecta sunto. Solus Protomedicus, & eo absente reliqui ordine supradicto pro re nata Collegio proponant, de qua re agendum sit: nec cuiquam liceat impedire, quin hac ratione seruata proponatur, & quod de ea re decretum fuerit peragatur. Quicumque, quacumque ratione Collegij decretum impedire tentauerit sex menses abesto à Collegio, & omni careto interim Collegij emolumento, & Collegij decretum ratum habeatur. Collegæ propterea quod solent semper occupationibus destineri pridie quam Collegium congregandũ sit à Bidellis admoneantur voce, aut syngrafa ad domum singulorum delata cum aliqua etiam admonitione de grauitate negotij tractandi, quod si res vrgeat aliqua, & occasio sit præceps, eadem etiam hora, & momento Collegiũ conuocare licebit, & quod Protomedicus cum illis quotquot adfuerint faciendum statuerit ratum esto, ac si à maiore Collegarum parte actum esset, Alias irritum esto quicquid actum erit, nisi præsentium in Vrbe Collegarum ex tribus partibus duæ saltem conuenerint. Nemo autem sine bona Protomedici venia ex Collegio nisi rebus cunctis peractis, Collegioque dimisso discedat, si negocium publicum tractatur, vt Collegæ noui admittendi, aut promouendi alicuius ad gradum Docto-

ris, aut quacumque de causa Collegium in loco publico sit congregandum, singuli Collegarum Bauarolis vocatis ex Variorum pellibus insigniantur.

De pœna Collegarum non comparentium, aut serò aduenientium. Cap. XXIX.

OMnes adesse debent toties, quoties admonebuntur, qui sine iusta causa (quam scripto ad Protomedicum significare, & Collegium secretis suffragijs cognoscere debet) absuerit, munus ei nullum deferatur, & careat fructibus si qui essent in ea Congregatione distribuẽdi, & portio eius inter pręsentes diuidatur. Quòd si fructus nulli sint diuidendi, quinque denarijs mulctetur, quòd si soluere recusauerit, annum sine fructu à Collegio abesto. Qui post recitationem punctorum, vbi Doctor aliquis creandus est, aut in fine cuiusque Congręgationis iustè nõ impeditus accesserit, pro absente habeatur, & mulctetur similiter, quæ pœna eos quoque manet, qui ante tempus Protomedico nolente discesserint, vel grauiùs Protomedici, & Censorum arbitrio plectantur.

De

De modo aliquid decernendi. Cap. XXX.

DE qualibet re proposita singuli Collegæ præsentes suo quisque loco, omissa omni morosa oratione sententiam dicant, vel alicui, qui prius dixerit assentiantur; qui plura, quàm par est dicere videbitur Protomedicus, aut Censores ei silentium imponant; Cum diuersæ de eadem re sententiæ fuerint, Protomedicus singulas secretis suffragijs subijciat, sumpto ab ea principio, in quam plures consentire animaduerterit; ea verò rata, & firma habeatur, in quam maior pars discesserit. Quòd si nulla à maiori parte probari videbitur, nulla eligatur, nihilq. absque secretis suffragijs decernatur, nihil sola viua voce ratum, aut firmum habeatur; sed omnia secretis suffragijs firmẽtur. Nemo igitur committat quin calculum, vel affirmantem, vel negantem in vrnam demittat. liceat autem absentis Collegæ sententiam voce proponere, de quacumque re agatur, sed non liceat cuiquam plures calculos, quàm vnum in vrnám demittere, Protomedico excepto, nec pro alio quisquam suffragium ferat; si commiserit, periurij reus esto, quod si fecisse conuictus fuerit, duos menses sine fructibus à Collegio abesto.

De

De Collegarum ad negocia deputatione. Cap. XXXI.

SAepe euenit, vt vni, vel paucis quibusdam imponendum sit onus aliquod pro vniuerso Collegio peragendi. Omnibus igitur (nisi quis habeat iustam excusationem) versetur vrna, aut illorum saltem, qui illi oneri ferendo aptiores videbuntur, qui ergo suffragijs superiores euaserint ijs (licet alioquin Magistratum aliquem gererent) laborem recusare non liceat, qui recusauerit Aureo nummo de Camera mulctetur, quem si intra octauum diem non soluerit à Collegio annum sine fructibus abesto, quo exacto restituatur, si mulctam indictam soluerit. Nemini autem liceat vlterius progredi, quàm sibi cōmissum fuerit, nec liceat cuique se inferre, & introducere ad aliquid tractandum, quod sibi nec à Protomedico, nec à Collegio commissum sit, qui in hoc deliquerit puniatur ea forma, quæ in sequenti capite descripta est.

De pœna negotia Collegij temerè diuulgantium. Cap. XXXII.

QVi Collegij negocia, quæ Protomedicus præceperit reticenda, temerè diuulgauerit, re à Protomedico, & censoribus cognita duorum intercedente iure iurando testium adseruatione (quorum nomi-

nomina teſtium occultabuntur) prima vice pœnam ſubeat quatuor Aureorum de Camera, altera duodecim, Tertia verò Collegij dignitate in perpetuum priuetur, & alius in eius locum eligatur.

De ratione agendi in cauſis Collegarum. Cap. XXXIII.

SI agendum ſit de Collegæ alicuius crimine, vt de pœna alicui irroganda, vel de eiuſdem abſolutione, aut de quacumque re, quæ in controuerſiam venire poſſit, & de qua ſingulorum ſententiæ ſint exquirendæ, & in ſuffragia eumdum ſit, Collega huiuſmodi interim dum ſua res agitur, egrediatur, nec intrò niſi Protomedico iubente reuertatur.

De Collegij facultate in creandis Doctoribus, & ratione in eorum creatione ſeruanda. Cap. XXXIV.

NEmini licere cuiuſcumque gradus, & dignitatis exiſtat, etiam S. R. E. Cardinalibus in Vrbe, & Suburbijs quemquam ad Philoſophiæ, & Medicinæ, vel coniunctim, vel ſeparatim, aut Licentiaturæ gradum promouere, ſed Ius Romano hoc Archiatrorum Collegio integrum ſeruandum eſſe Summorum Pontificum diplomate cautum eſt, ſub

pœnis

pœnis in ipso diplomate enarratis, de qua re Protomedicus illos admonebit, si quos Iura Collegij frangere intellexerit. Qui autem dignitate Doctoris ornari voluerit, in primis doceat se in aliqua publica approbata studij generalis Vniuersitate Medicinæ saltem per biennium studuisse, si Medicinæ Doctor creari cupit, adeatque Protomedicum, à quo discet primum quæ nam sibi præstanda sint, deindè binas accipiet litteras ad Examinatores designatos, si gradum vtrumque, scilicet, Philosophiæ simul, & Medicinæ postulauerit, aut vnum tantùm ad illorum alterum, si vnum dumtaxat gradum petiuerit, licet enim Philosophiæ gradum solum conferre, licet & Medicinæ solum, si quem in alia Vniuersitate Philosophię gradum obtinuisse constiterit, licet quoque Chirurgos Doctoris dignitate decorare, nulla Philosophiæ gradus ratione habita. Si examinator idoneũ ad examen publicum pro gradu exequendo repererit, per litteras easdem clausas, & proprio sigillo munitas ab ipso Examinatore per suum famulum, seu per alium, non autem per studiosum transmittendas, Protomedicum certiorem faciet, qui huiusmodi approbationis litteras Collegij Notario conseruandas dabit, studiosus verò (exceptis Collegarum filijs, vel nepotibus ex filijs, qui Collegio nihil soluere debent, sed tantùm Chirothecas de more singulis largiri, & ministris Collegij satisfacere) Collegij Camerario soluant scutatos vulgares triginta, si gradum vtrum-

que petierit; si alterum tantùm viginti, de qua re certior ProtomedicusCamerarij litteris factus, diem, & horam publici examinis suo arbitratu constituet, licet enim circiter horā vigesimam congregari Collegium consueuerit, Protomedico tamen vel Candidati precibus, vel alia causa licebit horam aliam præscribere, pridieque eius diei summo mane bina sorte electa puncta ad interprætandum studioso tribuet, curetque interim vt Notarius, & Bidelli de eadem re certiores fiant, vt Bidelli punctorum exemplaria notata die, & hora constituta dicti examinis ad Vicegerentem Eminentiss. Cardinalis Camerarij, & ad singulos Collegas afferāt. Notarius, & Bidelli eadem die presto adsint. Puncta autem ex prima, vel secunda sectione Aphorismorum Hipocratis, & ex libris primo, & secundo Physicarum auscultationum Aristotelis, si gradum petat vtrumque eligantur; Si verò solius Medicinæ duo pariter puncta, alterum ex Aphorismis Hippocratis, alterum ex libro Artis Medicæ Galeni eligatur, si solius Philosophiæ ex eiusdē Aristotelis libris alterum, & ex libris Posteriorum alterum, si Chirurgiæ proponatur explicandus Hippocratis Aphorismus aliquis ad eam facultatem pertinens, vel caput aliquod ex libro Artis Medicæ Galeni, quo de ea re agatur.

De fidei professione, & punctorum recitatione. Cap. XXXV.

DIe, & hora constituta adsit cum suo Promotore studiosus coram Collegis in loco solito congregatis, vbi ante omnia publicè recitabit fidei professionem, quam fel. rec. Pius IV. Pont. Max. ex Sacrosanctæ, & Oecumenicæ Tridentinæ Synodi decreto à singulis promouendis recitãdam iure iurando interposito mandauit: itaque ea recitata, vel coram Vices Cardinalis Camerarij gerente, vel Protomedico sacra tenens Euangelia iurabit, deindè omnibus, qui adsunt dimissis, solis cum Vicesgerente, & studioso examinando, & Promotore, Collegæ ianuis clausis suo quisque loco consideat, & silentio indicto studiosus sedens tecto capite suas ad puncta præposita interprætationes recitet.

De modo argumentandi, & casum proponendi. Cap. XXXVI.

REcitatis punctis, vnus ex Collegis Supernumerarijs, qui videlicet inter præsentes vltimus extiterit, vel alius Protomedici arbitrio binis argumẽtis dilucidè expositis aduersus ea, quæ studiosus recitauerit illum benignè, & humanitèr ad disputandum prouocet, quibus ille stans, & nudo capite modestè respondens suæ eruditionis specimen exhibebit,

bit, disputationi autem institutæ Protomedicus modum ponat. Disputatione finita, vnus ex Collegis, cui Protomedicus iusserit, casum ægri simplici aliquo morbo laborantis eidem studioso breuitèr, & dilucidè proponat, vt prędictionem explicet, & curandi rationem; Quod ille stans similiter perficiet; Pro gradu autem Chirurgiæ omissa disputatione, satis esto punctum interpraetari, & de casu proposito edisserere.

De modo approbandi, & reprobandi. Cap. XXXVII.

HIs peractis studiosus cum suo Promotore egreditur, & clausa denuò ianua, licet cuique si occasio fuerit in studiosi laudem, & defensionem dicere; deinde Collegæ singuli suam de eius approbatione, vel reprobatione sententiam secretis suffragijs de more aperiant, demisso in vrnam à Notario circumlatam calculo approbante, vel reprobante: post autē Notarius vrnam coram Vicesgerente, vel eo absente coram Protomedico omnibus inspectantibus aperiat, & calculos extrahat, qui fideliter numerentur, quòd si pars suffragiorum maior reprobauerit, absq. honore dimittatur. Si paria sint suffragia approbantium, & reprobantium iubente Vicesgerente, vel Protomedico pronuncietur à Notario magna voce, ianuis patefactis, Approbatus ex gratia. si pars maior

approbauerit, sed ita vt minor sit duabus ex tribus Collegarum partibus, pronuncietur approbatus pro maiori parte; si duabus ex tribus partibus præcisè fuerit approbatus, pronuncietur approbatus ab omnibus nemine pęnitús dissentiente; si plura quam tria suffragia reprobauerint approbantibus pluribus duabus ex tribus partibus, pronuncietur approbatus ab omnibus nemine pęnitus discrepante. Si omnibus calculis approbatus fuerit, aut tribus dumtaxat reprobantibus, pronuncietur viua voce approbatus, iustis enim de causis sancitum est à tribus calculis honorem, quem Collegium deferre potest maximum non impediri. Ij verò qui ex gratia fuerint approbati, aut pro maiori parte, & alij quoque si Collegio videbitur, quos viua voce dignos non censuit iure iurando interposito polliceantur Protomedico se biennium saltem diligenter eisdem studijs operam daturos, atque interim nullius ægri curationem aggressuros. Admoneanturque si secus fecerint se Doctoris dignitate, & medendi facultate perpetuò priuandos fore, ac Priuilegium Doctoratus, non nisi biennio post expediatur. Quod si Protomedicus, & Consiliarij secus fecerint, Collegij arbitrio puniantur, re per Censores cognita; Notarius verò ea diligenter notato, vt in Priuilegijs eam præcisè approbationis formam exprimat, quam Collegium decreuerit, alias grauiter mulctandus. Postquam verò pronunciatum fuerit, studiosus cum suo Promotore, &

præ-

præſente Populo ad inſignia Doctoris recipienda intrò reuocetur.

De modo Inſignia deferendi. Cap. XXXVIII.

VBi omnes ingreſſi fuerint à Viceſgerente, aut illo abſente à Protomedico ſtans capite aperto gradus, vel graduum inſignia ſibi deferri poſtulet, cui reſpondens, vel Viceſgerens, vel Protomedicus breui ſermone Collegij decretum exponat, & addat, ſe iuxta decretum illud Doctorem illum creare, declarare, & pronunciare, & Promotori eius facultatem impartiri, vt debitis illum inſignibus exornet: ac ſubindè Promotor aſſurgens, breui, & apta oratione de noui Doctoris laudibus prius habita, Doctoris inſignia largiatur, ſcilicet illum ſedere primum iubeat tamquam in Catedra Doctorum, deindè libros primum clauſos, mox & apertos exhibeat, tum annulũ ei in annularem immittat digitum; præterea laureæ vice Coronæ Biretum capiti imponat, inſuper pacis oſculo complectatur; poſtremò paternam benedictionem largiatur, & proſperitatem imploret ab Altiſſimo.

De

De iure iurando post collata insignia, & amplexibus Collegarum. Cap. XXXIX.

HIs expeditis nouus Doctor ante pedes Vicesgerentis, vel Protomedici proiectus clara voce pronunciet, se spondere primo, se numquam in aliquo futurum contra S.R.E.Maiestatem; nec contra Populum Romanum; nec contra præsens suorum Dominorum Collegium; pauperes gratis curaturum; omnes qui ad manus suas deuenerint primũ ad Pœnitentiæ sacramentum suscipiendum hortaturum; & aliàs iuxtà Constitutionem fel. rec. Pij V. Pont. Max: per DD.Medicos obseruandam, ad eos post tertiam diem, nisi confessi fuerint, non rediturum, diligenter, & omni studio ægrotos curaturum, & his dictis tangens vtraque manu sacrorum librum Euangeliorum addat, se ita spondere, vouere, ac iurare. Post hæc Vicesgerens, aut Protomedicus surgentem amplectatur, & osculetur, deindè suo quisque Collegarum loco ad eosdem amplexus, & oscula recipiat. Quibus peractis redeat ad locum consuetum, & quam breuissimè pro honore, quem assequutus est, Collegio gratias agat, & demum Deo adiuuante discedat.

De

De distributione Pecuniæ à gradum petentibus solutæ. Cap. XL.

EX triginta scutatis pro Philosophiæ, & Medicinę gradu solutis duo dabuntur Vicesgerenti. Tria Protomedico Numerario, supernumerario autem Protomedico denarij quindecim, & portio insuper, quæ illi vti Supernumerario debetur. Promotori à Protomedico designato denarij quinque vltra portionem alias sibi debitam: Singulis Collegis reliquis Numerarijs denarij quindecim. Numerarijs Philosophiæ singulis denarij sex. Supernumerarijs singulis denarij tres. Notario denarij duodecim. Pro solo autem gradu Philosophiæ, aut Medicinæ, aut Chirurgiæ, ex viginti scutatis Vicesgerenti denarij decem, Protomedico si Numerarius fuerit viginti, si verò fuerit supernumerarius decem vltra portionem sibi vti Supernumerario debitam. Promotori denarij quinque, vltra portionem alias sibi debitam, reliquis Numerarijs singulis denarij decem. Tribus Philosophiæ Numerarijs singulis denarij quatuor, Supernumerarijs singulis denarij duo. Notario denarij sex, Bidellis denarij quindecim.

De

De Paupere gradus petente. Cap: XLI.

PAuperibus gradus petentibus Collegium gratis largiatur, qui tamen debent de sua paupertate primùm iure iurando, & duobus testibus ad duos productis Collegas speciatim electos à Protomedico Collegio annuente docere, qui duo Collegæ re perspecta ad Collegium referent, à quo secretis suffragijs decernetur, an hoc sit illis concedendum, cui verò concessum fuerit is ad examen prodeat seruatis, quæ antea seruanda esse statutum est. Nec beneficij huius mentio fiat vlla in eius Priuilegio. Idem tamen Vicesgerenti, Protomedico, & Promotori singulis, videlicet, bina paria Chirothecarum, & reliquis Collegis par in singulos dabit, Non solum autem Vicesgerens, sed Notarius, & Bidelli vti debent eadem liberalitate, liceat tamen Notario, & Bidellis aliquid accipere, si facultas dandi non nihil eis suppetat.

De Doctore publicè creando. Cap. XLII.

QVi publicè cupit gradum Doctoris assequi, duplum eius, quod alias soluat Camerario, Collegarum examini subijciatur, quorum bini de Philosophia cum eo agant, totidemq. de Medicina; Protomedi-

medicus autem ad duos anteà electos; totidem hac dc causa ſpeciatim adijciat Examinatores; cætera ſeruentur, quæ aliàs ſeruari ſolent, ſed ianuis patentibus, & Populo præſente fiant omnia. Collegæ geſtent vocatam Bauarolam ex variorum pellibus, & cum cæteris inſignibus nouus Doctor pellibus conſimilibus exornetur. Inſignia verò de loco tradantur eminentiori. Quòd ſi Viceſgerens ſit vir Eccleſiaſticus, cappam geſtet vocatam Canonicalem. Doctorem autem nouum recedentem cum tubis, & alijs muſicis inſtrumentis Collegæ in domum ſuam reducant, quibus ſingulis tunc par præbeat Chirotecarum, & ſcatulam, vt dicitur, confectionum, Protomedico tamen, & Viceſgerenti duplum.

De gradu Licentiati. Cap. XLIII.

GRadus Licentiaturæ vocatus in Medicina ſimul, & Philoſophia à nonnullis aliquando petitur, non negandus, ſed petunt quoque nonnulli in ſola Philoſophia, qui ſimul eſt cõcedendus ſimiliter, ſed in ſola Medicina concedatur nemini, qui prius in Philoſophia non obtinuerit: petens autem ſimiliter, vt ante ſtatutũ eſt, examinetur ab vno, vel duobus, ſi vnum dumtaxat, vel ambos poſtulat gradus, recitet puncta, & reliqua peragat omnia, quæ cæteri, ſed abſentibus Vicegerente, & Bidellis, nec inſignia tradantur, ſed tantùm pronuncietur à Protomedico

visis Collegarum suffragijs approbatus, vel viua voce, vel aliter, cuius approbationis Notarius in libro Decretorum solito mentionem faciat; soluat autem Camerario dimidium eius, quod pro gradu Doctoris solui consueuit. Quod si idem deinceps gradum sibi solemniter deferri petiuerit, soluat reliquam portionem, & absque examine præsentibus Vicesgerente, ac Bidellis insignia de more conferantur.

De Hebræis. Cap. XLIV.

SI hebræus mandato Sanctissimi, vel gradus Doctoratus, vel licentiaturam petiuerit, seruatis cæteris omnibus, quæ à Christianis seruanda sunt, pro gradibus eisdem consequendis Collegij Camerario soluat triplum eius, quod de Christianis statutum est, nisi secus pars maior decreuerit; Aliàs absque mandato Sanctissimi, nulla hebræis medicinam exercendi facultas esto.

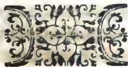
De pecuniæ distributione de quà in proximis tribus Statutis. Cap. XLV.

CAmerarius pecunias receptas, tam ab Hebræis, quam à licentiaturam petentibus, & ab ijs qui publicè Doctoris gradum, vt ante dictum est, postulant,

ftulant, diftribuat proportione diftributionum ante memoratarum feruata, neque non habita ratione varietatis Collegarum fæpius memoratæ.

De reprobando. Cap XLVI.

SI contingat aliquem à maiori fuffragiorum parte reprobari, Promotor, qui foris ftudiofum comitatur, per Notarium de Collegij fententia certior fiat. Idemque de eadem re ftudiofum admoneat, & quo ad fieri poteft honeftiffimè domum deducat, Populoq. præfenti fignificet honefta quadam de causa Decretum Collegij alio die faciendum effe. Studiofumq. hortetur, vt alio die præfentiore animo fit, atque interim ad nouum examen fe paret, & muniat ftudiofiùs, & diligentiùs. Quòd fi iterum audiri velit, nouis propofitis punctis audiatur, atque fi pariter indoctum fe oftendat, & à maiori parte Collegarum reijciatur, dimittatur: De pecuniæ verò reftitutione, vel fit audiendus iterum, vel non, ne verbum quidem facere liceat. Quòd fi pofteà tertiùm audiri velit nouas Camerario pecunias foluat perindè, ac fi tunc primum accederet.

De ijs, qui aliquam Medicinæ partem exercendi facultatem per solas patentes litteras petunt. Cap. XLVII.

FOeminis nullo modo dentur litteræ patentes, aut facultas aliquam Medicinam, aut partem eius aliquam exercendi, tantùm si idoneæ visæ fuerint Obstetricum munus exerceant, de earum tamen sufficientia Examinatores ad hoc à Protomedico destinati fidem in scriptis faciant: Si verò Protomedicus alijs fœminis annuas licentias ex se concesserit, vel Consiliariorum cõsensu perpetuas dederit, licentiæ huiusmodi nullæ sint, & tam Protomedicus, quàm Consiliarij re per Censores ad Collegium relata, per annum à Collegio absint, & emolumentis priuentur. Venditoribus herbarum, Radicum, Puluerum, Oleorum, Vnguentorum, & aliorum medicamentorum, vel simplicium, vel compositorũ, quæ Examinatores à Protomedico deputati primùm approbauerint, per litteras vendendi tantùm facultas detur, & non se Medici officio immisceant, alioquin dignè puniendi, nisi Protomedicus cum Consiliarijs speciales licentias perpetuas, aut solus annuas in patentibus dederit, in quibus exprimantur nomina medicamentorum, tàm simplicium, quàm compositorum, & compositionis modus, quæ venalia concedun-

ceduntur; Itaque nec exponant tabellas descriptis morborum nominibus, quibus huiusmodi, vel herbæ, vel radices, & alia solent prodesse, nec descriptas, nec typis excussas medicamentorum facultates emptoribus vel vendant, vel largiantur, vel ostendant, nisi Protomedicus vel solus, aut cum Consiliarijs, vt supra concesserit, qui secus fecerit dicta vendendi facultate priuetur, & Aureis nummis viginti quinque mulctetur. Qui Chirurgiam citra Doctoris gradum, aut partem eius exercere voluerit, hunc Protomedicus ad Examinatorem deputatum transmittat, atque pro Examinatoris responso, & testimonio, vel neget, vel per patentes litteras, quod petit concedat. Litteræ patentes ad exercendam Chirurgiam in omnibus casibus non nisi perpetuæ concedantur. In cæteris autem casibus tum perpetuæ, tum ad tempus arbitrio petentis concedi possint; in his verò casus nominatim exprimantur, qui conceduntur, vel qui excipiuntur, ne fraudi, aut temeritati locus offeratur. In omnibus autem litteris, tam ad omnes, quàm ad certus casus exprimatur eis prorsum vetitũ exhibere, aut exhibendum præscribere aliquod medicamentum ore sumendum, ac iurent qui litteras huiusmodi petunt se Doctores Physicos consulturos semper, qui doceant eos, an præter opus manuum Doctoris opera necessaria sit, quod si Medicos conuocare neglexerint amissione Priuilegij mulctentur, neque ab infirmo mercedem petere possint. liceat

ceat

ceat quoque litteras huiuſmodi abſentibus concedere, de quorum peritia Protomedicus Doctoris alicuius litteris, quem eius rei gratia ſpeciatim delegerit, certior factus ſit, quæ litteræ diligenter à Notario ſeruentur. Qui dentes extrahunt, qui ſuffuſiones manu curant, qui teſtes eximunt, qui opera huiuſmodi ſingularia profitentur litteras ſimiles expediant, & Phyſicum conuocare teneantur, qui ſecus fecerit modo quo ſupra, & in pari pœna puniatur. Litteras Protomedicus ſubſcribat, & Conſiliarij ambo, & Notarius, & eis Collegij ſigillo cera obſignata, & conſueta arcula incluſa appendatur; Quòd ſi quid horum defuerit pro falſis, & ſubreptitijs habeantur. Pro anguſtiſſima facultate per huiuſmodi litteras tradita ſoluatur ſingulis ſubſcribentibus denarius, & pro obſignatione ſimiliter. De Notario inferius dicetur. Pro mediocri facultate ſoluatur omnibus duplum, pro obſignatione autem denarius tãtùm. Pro ampliſſima Protomedico ſoluantur octo denarij, primo Conſiliario cum obſignatione quatuor, ſecundo autem duo. Pro ampliſſimis litteris perpetuis ſoluantur ſeptem Aurei nummi de Camera vocati; pro medijs quatuor; Pro anguſtiſſimis duo, ſi mediæ perpetuæ non fuerint vnus; ſi anguſtiſſimæ medius aureus ſoluatur. Camerarius recipiat pecunias de more, & ſubſcribentibus, & Notario ſoluat, vt dictum eſt, nec ſubſcribantur ab aliquo niſi Camerarius propria ſubſcriptione in folij angulo

lo se pecuniam debitam recepisse testatus sit. Tonsoribus etiam, nisi fuerint Collegij auctoritate examinati, non liceat sanguinem vlla ratione, siue sectis venis, siue admotis hyrudinibus ad quamcumque corporis partem, siue scarificationibus mittere, liceat autem examinatis, sed iubente Doctore, & non aliter. Describantur autem à Collegij Notario in proprio libro singuli, & idcircò soluant duos Notario denarios. In minimis autem casibus Protomedicus litteras solus expediat si libet, in cæteris omninò Consiliariorum consensus adsit; perpetuam verò facultatem sine Collegij consensu concedere nemini liceat, prçter quam Obstetricibus, quibus Protomedicus solus possit licentiam perpetuam impertiri, quam paruo sigillo obsignet, pro expeditione autem soluantur denarij decem: possit quoque Protomedicus suo arbitratu semel tantùm litteras patentes in omnibus Chirurgiæ casibus gratis concedere, ac si libet etiam alias semel tum in mediocribus, tum in minimis durante suo Magistratu.

De ratione animaduertendi in eos qui sine licentia Medentur.
Cap. XLVIII.

CVm per testes idoneos, & fide dignos constiterit, aliquem sine facultate, & licentia mederi; is

a Pro-

à Protomedico Aureis de Camera Nummis viginti quinque mulctetur procedendo de ſtylo Curiæ Capitolinæ, prout latiùs infra Cap LXVI. hocque non ad eos tantùm pertinet, de quibus proximè ſtatutum eſt; ſed ad omnes etiam Doctores, qui extrà Vrbem in quouis Gymnaſio, & à quocùmque Collegio gradum accepere, hi namque cum primum ad Vrbem acceſſerint, ſi Medicinam facere voluerint, debent Protomedicum conuenire, qui eos ad deſignatos Examinatores tranſmittat, vt ab illis de eorum facultate, ac peritia certior factus approbet eos, & mederi permittat, aut vetet, & condemnet iuxta formam Conſtitutionis fel. recor. Gregorij XIII. Pont. Max. de Medicis venientibus ad Vrbem.

De Anatome exercenda.
Cap. XLIX.

QVoniam ad curationem corporum ægrotantiũ ſummè neceſſaria eſt Anatomes peritia; Protomedicus quoties ſibi videbitur curet eam publicè fieri, eiuſque ius eſto ad eam ſpectandam inuitandi, & cogendi omnes Chirurgos, & Tonſores, qui venarum ſectionem profitentur, atque ad ſoluendum debitam pro neceſſitate pecuniæ portionem, ne autem fraus committatur aliqua, duo eligentur probi viri Collegio conſentiente, qui acceptum, datumq. deſcribant, & eiuſdem rationem reddant; quod ſi quid

pecu-

pecuniarum ſupererit,pro animabus eorum, quorum cadauera ſecabuntur,pauperibus erogetur. Erit autem primò curandum,vt Sanctiſſimi D.Vicarius cõſentiat, deindè vt Senator,vel Vrbis Gubernator cadauer vnum, vel plura ſecanda concedat. Prætereà vt pro rerum,ac temporum ſtatu ad euitandam confuſionem agendi modus præſcribatur,tum locus paretur, inſtrumenta oportuna,& neceſſaria. Item Lectores eligantur, qui alternis diebus interpretentur, vel vnus, qui interpretandi onus totum ſuſcipiat; ad hęc duo eligantur, alter ad incidendũ,alter ad oſtendendum idoneus, vnus quoque præſtò ſit, qui cadaueris partes reſectas ad ſepulturam afferat. Peracta tandem Anatome,iuſta defuncto ſoluantur, & pro anima eius viginti ſaltem Miſſæ celebrentur; cuique autem liberum eſto priuatim Anatomen exercere, ſed publicè nec humanorum Cadauerum, nec brutorum animalium liceat vlli, inſcio, aut inuito Protomedico, & Collegio; ac ſi quis hoc ſtatutum contempſerit (Curabit autem Protomedicus,ſi quis publicam Anatomen facere decreuerit, vt is admoneatur, & abſtineat) decem aureis de Camera mulctetur, exceptis publici Gymnaſij Romani Profeſſoribus.

De Collegij in eius Ministros auctoritate. Cap. L.

COllegium, & Protomedicus aliquibus Ministris indigent, quorum fidei necessariò multa sunt committenda, qui sunt Viceprotomedicus, & Comes eius Aromatarius, Secretarius, siue Notarius, Fiscalis, aut alàis Commissarius aliquis, Bidelli, & Mandatarij; Ne igitur contra publicam vtilitatem, & Collegij dignitatem aliquid Ministrorum huiusmodi culpa committatur, Ius esto Protomedico, & si res ita postulet, ipsi Collegio huiusmodi Ministrorum in ijs rebus, quæ ad Collegium spectant commissa examinandi, & in eos pœnis à iure statutis animaduertendi.

De Viceprotomedici electione, & officio, & eius comite Aromatario. Cap. LI.

SI Collega Viceprotomedici munere in visitandis prouincijs fungi velit, repulsam patiatur nullá, nisi aliàs magna de causa Syndici, vel alij iudices sic in eum animaduertissent, vt repelli iure posset. Si plures Collegæ petiuerint, secretis suffragijs res decernatur, & in quem plures consenserint, is deputetur. Medicus non Collega idem petens officium non eli-

eligatur, nisi constet bonis moribus eum præditum esse, & mediocriter eruditum, ipsumque Doctoratus gradum saltem ante quinquennium adeptum fuisse. Eligatur autem secretis suffragijs maioris partis, eique conficiantur litteræ patentes à Protomedico, Consiliarijs, & Notario subscriptæ, & sigilli appensione munitæ. Non eligatur, qui pro se Romæ sponsorem nō habeat idoneum, qui polliceatur electum probè, & fidelitèr, quæ sui muneris sunt omnia præstiturum, & de omnibus Collegio rationem redditurum, pecunias quacumque ratione exactas in Prouinciarum visitatione bona fide Collegio traditurū, sub Protomedici Ditione, Consiliariorum, & Syndicorum futurum. Quæ pariter polliceatur Aromatarius Viceprotomedicum comitaturus. Viceprotomedicus in Prouincijs Aromatariorum officinas visitet diligenter in his, quæ ad Artem Medicam pertinent, reos, & maleficos puniat, lites dirimat tam inter medentes, & ægros de mercede, quàm inter Aromatarios, & eos, qui medicamenta vendiderūt: Chirurgorum, & Aromatariorum litteras videat; annuas tantùm in annum alterum confirmet, perpetuas non attingat, nisi si qua falsi suspitio oriatur, de qua re speciatim scribat ad Protomedicum. Perpetuas Chirurgis ipse non concedat, mulctandus grauiter si concesserit: Licentias verò prædictas non concedat nisi Romæ impressas, iuxta formam à Protomedico sibi tradendam, nec alias ali-

ter in ſcriptis concedere poſſit ſub pœna priuationis officij. Aromatarijs petentibus perpetuas de more tradat, à ſingulis Aromatarijs, quorum viſitauerit officinas, denarios accipiat quinos pro viatico, ac victum pro ſe, atque Comitibus de more, ac modeſtè. Collegium ei, & Aromatario certum ſtipendium conſtituat, & tempus idoneum ad viſitandum omnes Prouincias præſcribat; à ſe acta per dies ſingulos diſtinctè deſcribat, & in reditu ad Vrbem offerat Protomedico. Idem autem Viceprotomedicus iterum eligi non poſsit niſi ſeptennio exacto.

De officio Notarij. Cap. LII.

NOtarius quicumque Collegio inſeruiuerit iuret ſe Statuta Collegij diligenter, ac fideliter ſeruaturum, ſcribat gratis omnia, quæ ſpectant ad Collegium, & officium Protomedici, omnes licentias, ſiue litteras pro medendi facultate conceſſas tam annuas, quâm perpetuas in regiſtro verbatim deſcribat, niſi eſſet ex annuis alia ſimilis eidem conceſſa, tunc enim ſatis erit ſolius meminiſſe nominis, & diei cum commemoratione libri, & folij vbi antea deſcripta eſt. Seruet diligenter examinatorum ſcripta, quibus Protomedicum certiorem faciunt de doctrina, cum eorum, qui Doctoris gradum poſtulant, tum eorum, quibus per litteras patentes mederi permittitur. Notarij merces pro ſingulis licentijs per-

perpetuis si magnę fuerint sint denarij decem, si mediocres septem, si paruæ quinque. Similiter adsit omnibus Congregationibus, & describat gratis in registro quæcumque in singulis earum agi, & decerni solent. Rursus describat in Collegio Doctorum, quos Collegium creauit nomina, Item diem, & annum, quo gradum obtinuit, clausulam approbationis, & testes, neque non puncta recitata, & præ entium Collegarum nomina, & Promotoris iuxta receptam iam diu consuetudinem. Adsit quoque visitationibus Aromatariorum, & notet proiecta, & deficientia, ac Decreta quæcumque à Protomedico, vel ab eius deputatis fiunt. Pro subscriptione litterarum, aut Priuilegij Viceprotomedici denarios decem accipito, nisi Collegij sumptibus hoc faciendum sit, Tunc enim nihil dandum est. Pro litteris verò missiuis, & similibus Protomedicus mercedem suo pręscribat arbitratu. Pro Doctoris à Collegio creati Priuilegio expediendo, nihil accipiat, tantùm pro minuta vocata, ternos accipiat denarios. Pro rogitu, & Priuilegij subscriptione Collegium ei tribuat denarios duodenos. In his verò quæ litium, & controuersiarum causa scribenda sunt Curiæ Capitolinæ stylũ, & consuetudinem seruato, & tam in prædictis, quàm in cæteris omnibus teneantur seruare tam Collegiũ, quàm Notarius instrumentum concordiæ, ac iuxta dispositionem Chyrographi S. D. N. Papæ Vrbani Octaui, dati sub die quinta Aprilis Anno 1630. Notarius

tarius idem nulli ſit affinis Collegarum, aut conſanguineus, nec alicui ex Collegij Miniſtris.

De ſubſcribendo Receptas. Cap. LIII.

AD vitandum multa, quæ ægrotantium damno ab imperitis committuntur ſalubre præceptũ fel.rec.Gregorij XIII. Pont.Max.ſeruetur,& Medici quicumque tam Chirurgi, quàm Phyſici vocati ſuas remediorum deſcriptiones, quas vocat vulgus receptas ſubſcribant eorum nomine,ac cognomine, vbi nominis ſimilitudo errorẽ parere poſſit appoſito,qui non ſeruabit viginti quinque nummis aureis de Camera mulctetur.Aromatarij pariter puniãtur, ſi medicamenta exhibuerint deſcriptionibus huiuſmodi, ſeu receptis non ſubſcriptis.

De Aromatarijs coercendis. Cap. LIV.

QVoniam Aromatarij tum peritia, tum fides, & diligentia Artis Medicæ neceſſaria eſt, Protomedicus, & Conſiliarij pro tempore exiſtentes ſumma cura incumbant, vt cũ Vrbanis Aromatarijs ſeruentur omnia,& ſingula, quæ continentur in Motu proprio confirmationis Concordiæ fel. rec. Gregorij XIII. Pont.Max.& in Bulla reformationis tribunalium

nalium Pauli Papę Quinti. Cum externis autem Aromatarijs præter prædicta seruanda sunt, quæ habentur in Bulla iurisdictionis Protomedici fel. rec. Clementis VII. & Iulij III. qua in re si negligentes Protomedicus, & Consiliarij se præstiterint, Syndicorum iudicio mulctentur.

De pœnarum exactione, & distributione. Cap. LV.

POenarum in Statutis mentio facta est reis, & maleficis infligendarum. Pecuniæ igitur ex pœnis huiusmodi exactæ Camerarij custodiæ tradantur, & cum reliquis ad Collegium spectantibus distribuantur, vt suis locis dictum est, excepta portione ministris Collegij debita.

De massæ distributione, & Camerarij mercede. Cap. LVI.

PRæter Statuta de distributione pecuniarum, quæ à gradum petentibus, & à nouis Collegis in admissione exiguntur, quoniam sunt etiam pecuniæ, quæ à Viceprotomedico afferuntur, quæque ex priuatis litteris, & pœnis ad Collegium pertinentibus colliguntur, massam maiores nostri vocabant, earum distributionis ratio hæc esto. Singulis annis Camerarius in Vigilia Natiuitatis Dominicæ singulis

lis Collegis tàm Supernumerarijs, quàm Numerarijs denarios decem, & libram piperis ex dicta empti pecunia, Protomedico autem duplum tribuat, quod reliquum est in tot portiones diuidat, quot adsunt Collegæ Numerarij tantùm, & vna plus; ac singulis singulas, Protomedico autem binas tribuat, vel eadem die, vel quam primum. Quòd si Camerarius sua culpa negligens fuerit, Syndici viderint, & in eum dignè animaduertant, ad hanc autem distributionem non admittantur, qui licet Numerarij maiorem anni partem Romæ non degerint, & ob eam causam munera Collegij non exercuerint; Camerarius verò pro singulis, qui Doctoris gradum obtinuerint à Collegio, aut licentiaturam (pauperibus exceptis) & pro singulis patentibus litteris binos denarios accipito.

De Protomedici, & Collegij iurisdictione in causis tam criminalibus, quàm ciuilibus. Cap. LVII.

QVoniam in Artibus etiam sordidis statutum est lites, & controuersias de rebus ad eas artes spectantibus definiri, & dirimi ab illarum Artium peritis debere. Ita Summorum Pontificum, & præsertim Iulij III. diplomate sancitum est, vt ad Artem Medicam spectantes controuersiæ, tam Criminales,

nales, quàm Ciuiles inter quascumque personas tam Clericos, quàm Laicos, & Regulares ab Artis Medicæ peritis cognoscantur, & iudicentur, à Protomedico scilicet, & Collegio, ac propterea vetitum alijs omnibus, & singulis Romanæ Curiæ Iudicibus, siue ordinarijs, siue extraordinarijs, & quacumque dignitate, & officio fulgentibus se huiusmodi causis, & controuersijs immiscere, vt nec Protomedicum, nec Collegium molestent, prohibeant, aut quacumque ratione, & in quacumque instantia impediant sub pœna Excommunicationis latæ sententiæ, ac mille aureorum de Camera nummorum pro vna Cameræ Apostolicæ, pro altera verò medietate prædicto Collegio applicandorum. Statutumq est inhibitiones factas quascumque, & decreta, & inde sequuta quæcumque per dictos iudices contra eumdem, & Collegium in causis ad ipsum pertinentibus quibuscumque, & imposterum faciendas, & decernenda quælibet omninò irrita habenda, & nullius omninò roboris, & momenti esse, illisque non obstantibus eumdem Protomedicum, vel Collegium in ijs causis debere procedere sine aliquo censurarũ, & pœnarum in huiusmodi inhibitionibus expræssarum, vel exprimendarum timore. Quòd si qua causa occurrat, quæ ab aliquo alio Rom. Cur. Iudice auocari non possit, & Medicorum consilio indigeat, de ea solus Protomedicus, vel Collegium consulatur. quòd si quis priuatus Medicus absque Collegij

consensu, licet requisitus, sententiam in huiusmodi causis interposuerit toties quoties viginti quinque nummis aureis de Camera, vt supra applicandis mulctetur.

De causis mercedis. Cap. LVIII.

CAusas mercedis quantacumque eius summa fuerit Protomedicus cognoscat, & iudicet, siue ab ægris Medici petant, siue ægri male solutum à Medicis repetant, & quæcumque inter ægrum, & Medicum dubia erunt, & controuersa omnia declaret, & dirimat, & præfiniat, summariè tamen procedat sine strepitu, & figura iudicij, & sola facti veritate inspecta, ac pro viribus studeat aduersarios concordes reddere, & amicè componere. Quòd si Chirurgi, aut Physici in causis ad Protomedicũ, & Collegium pertinẽtibus ad aliud Tribunal accesserint, puniantur Aureis nummis de Camera decem pro qualibet vice. Procedat quoque Protomedicus, & Collegium quacumque die ijs exceptis, quæ Deo Opt. Max. dicatæ sunt.

De Medentium mercede oportunè petenda. Cap. LIX.

NE autem res in infinitum progrediatur cautũ est neminem Medicum, siue Physicum, siue Chirur-

Chirurgum, siue Empiricum, aut quocumque nomine vocetur, siue Christianum, siue Iudæum, qui quacũque facultate Artem Medicam exerceat, posse aliquem ad iudicium vocare transacto biennio, ab eo tempore quo Medicinam ei fecerit, nisi constet pactum aliquod inter eos intercessisse, vel publica Notarij alicuius publici scriptura attestante, vel Chirographo aliquo priuato, sed ea forma, cui solet in iudicio fides adhiberi, quæ videlicet duorum saltem testium fide dignorum subscriptione sit confirmata, nisi alias iustis de causis Protomedico secus visum fuerit.

De mercede Chirurgorum.
Cap. LX.

PAuperes, qui nihil habent, & suis manibus victum sibi nequeunt comparare gratis curentur, quibus verò facultas est comparandi victum manibus, & alioquin egeni sunt primis quindecim diebus singulis, singulos denarios soluant, posteà verò alternis tantùm. Reliqui verò ægri primis quindecim diebus singulis denarios binos, posteà verò singulos, quod minimum est, præsertim si bis die visitauerint, aliàs pro ægri statu, & Chirurgi dignitate Protomedicus, vel Consiliarij, vel ipsum Collegium respectiuè mercedem augento. Esto autem par ratio eorum, qui Barbitonsores vocantur, pro venarum sectione,

pro hyrudinum, & cucurbitularum applicatione, & alijs huiusmodi operibus.

De mercede Medicorum. Cap. LXI.

MErcedem, & si honestius est viros ingenuos accipere, quàm exigere, quia tamen honesti laboris iusta mercedis petitio est; Iustum est quoque de Doctorum Medicinam facientium mercede statuere. In primis autem memores sunto cum primum dignitatem Doctoris adepti sunt pauperum curam se gratis habituros iure iurando pollicitos esse. Aegri verò, quibus opes non desunt, debent ipsi beneficij magnitudinem reputare, aliàs Protomedicus, Consiliarij, & Collegium respectiuè ita personarum rationem habento, vt quos minus diuites esse constiterit non vltra ternos denarios in dies singulos, licet melioris notæ Medicis petentibus; mediocriter autem diuites non vltra sex denarios in singulos dies; Ditiores non vltra nummum Aureum condemnent; licet autem pro Medicorũ dignitate aliquid infra dictam mensuram præfinire, & in re præsenti rebus modum pro sua conscientia ponere.

De

De Depositis. Cap. LXII.

SI quod petitur non excesserit summam decem aureorum nummorum, non audiatur reus, nisi deposita, quæ petitur pecunia, si verò excesserit, spõsorem, siue fideiussorem idoneum in forma, vt dicitur depositi, recusare non liceat. Si aureos quinque nummos non excedat penes Notarium Collegij deponatur; Si excedat deponatur penes custodes Montis Pietatis, vt Motu proprio mandatum est à fel. rec. Gregorio XIII. Pont. Max. quòd si fortuna propter appellationem pecuniæ depositæ restitutæ fortè fuissent, non audiatur reus, nisi prius illas denuò deposuerit, & ad deponendum petente actore omninò compellatur.

De Appellationibus. Cap. LXIII.

QVamuis in rebus tam manifestis appellatio admitti non deberet, ne quis tamen conqueri valeat de iustitia denegata, si agatur de summa, quæ superet binos aureos nummos de Camera, admittatur appellatio ad Consiliarios, qui sine Protomedico cognoscant, & iudicent. Quòd si contigerit Consiliarium alterum eumdem esse, qui cũ paulò ante Protomedicus esset sententiam tulit, alter Consiliarius cognoscat solus, & finiat, quibus si nòn acquieuerint litigantes, liceat ad totũ Collegiũ appellare,

lare, à quo duo Collegæ eligantur, qui de meritis causæ certiores fiant,& ad Collegium referant,à quo secretis suffragijs re per maiorem partem decreta, causæ perpetuum silentium imponatur. non audiatur autem reus qui appellauit, nisi vt præfatum est pecunia deposita.

De Executione. Cap. LXIV.

QVoties facienda est aliqua exequutio, scribat Notarius mandatũ, idque à Protomedico subscribatur,& paruo sigillo Protomedico familiari obsignetur, & Marescìallo cuilibet tribuatur, qui exequatur, nec pro stipendio plus capiat quàm Curiæ Capitolinæ Marescìallis permissum est.

De iure iurando per Protomedicum dando. Cap. LXV.

PRotomedicus deferre possit ius iurandum litigantibus ob defectum plenæ probationis, & in omnibus alijs spectantibus Collegij decus,& vtilitatem. Valeat iure iurando indicto causas definire. Item possit alios ad iurandum cogere veritatis inueniendæ causa tam in rebus ad Medicinam, quàm ad artem Aromatariorum pertinentibus Item testes cogere tam in causis ciuilibus, quàm criminalibus, & eosdem grauare, & contra eos executionem de more

fieri

fieri iubere, ac si opus fuerit in criminalibus reum, in carcerem conijci iubeat, & ad opportuna omnia, iuris, & facti remedia deueniat.

De modo procedendi in criminalibus. Cap LXVI.

IN causis autem criminalibus contra Medicos, Chirurgos, Aromatarios, Ministros Collegij, & alios quoscumque reos, & maleficos, & in causis, & casibus ad Collegium pertinentibus, ne maleficia remaneant impunita, possit procedi per accusationem, denunciationem, per modum inquisitionis, ex officio tam coniunctim, quàm separatim pro causæ necessitate, & vtilitate iuxtà stylum, qui seruari solet in Curia Capitolina, quòd si appellare aliquis voluerit idem seruetur. quod ante in ciuilibus causis statutũ est, ad Consiliarios primum, deindè ad totum Collegium appelletur.

De Assessore. Cap. LXVII.

SI quando dubium oriatur in causis à Protomedico cognoscendis, eligat Protomedicus Assessorem iuris prudentem rerum agendarum peritum, neutri parti suspectum, qui suam scripto sententiam dicat, Pars tamen vtraque salarium pro huiusmodi Assessore penes Notarium deponere teneatur.

De

De Mandatario. Cap. LXVIII.

ELigat quoque Protomedicus viatorem, seu Mandatarium iure iurando interposito, vt de Notario statutum est, cuius munus esto reos citare, & alios quoscumque pro necessitate, & mādato Protomedici, eosque admonere, & cohibere, aut eorum, aut Mandatorum Protomedici exemplaribus domi relictis seruato in huiusmodi muneribus Curiæ stylo Capitolinæ: pro singulis autem citationibus assem accipiat. Quòd si de numero Cursorum sit, asses binos accipere valeat: à quocumque autem qui licentiam habuerit per patentes litteras medendi, denarium accipiat, vel minus Protomedici arbitratu. Si quid verò Protomedico, vel Collegio instante faciendum sit nihil accipito, sed gratis facere teneatur.

De Collegij facultate in mutandis, & nouis condendis statutis, & decretis. Cap. LXIX.

QVoniam tempora sæpissimè variantur, & idcircò mores quoque mutari solent, liceat Protomedico cum Collegij consensu, & non aliter statuta noua prò rei opportunitate condere, & toties quoties antiqua immutare, corrigere, abrogare, declarare,

rare, illisque addere, & demere fas esto. Collegium verò consentire in his casibus intelligatur, si ex quatuor Collegarum præsentium partibus tres saltem secretis suffragijs in eamdem sententiam discesserint; nec propterea periuri habeantur, nam quæ de nouo emergunt nouo cum consilio, tum auxilio indigent. Statuti quoque vim habeant Decreta Collegij Generalia legitimè facta in rebus, quæ statutis comprehensa non sunt. Intelligendum autem legitimè facta decreta huiusmodi quoties Protomedicus, vel qui eius in Collegio vicem gesserit aliquid proposuerit, & secretis suffragijs à tribus ex quatuor Collegarum partibus approbatum fuerit, aliàs decreta fiant, vt in Cap. XXX. statutum est.

De Statutorum derogatione ad tempus, & consuetudine. Cap. LXX.

Collegium prædictum his Statutis nullo modo derogare posit, nisi preuia ad id Romani Pontificis pro tempore existentis licentia, per eius sub plumbo, vel in forma Breuis litteras obtinenda.

Cap. LXXI.

Continens Decretum reductionis numeri Collegarum factum sub die 29. Octobris 1641.

QVia temporum vicissitudines sæpius aliquid noui pariunt, vt sapientis sit mutare consilium, non obstantibus præinsertis Statutis, ac alijs quibuscumque, Protomedicus, omnesque Collegæ legitimè congregati decreuerunt, & statuerunt imposterum numerum Collegarum esse reducendum ad numerum tresdecim dumtaxat, quorum octo sint Numerarij participantes, Duo his ordine posteriores Numerarij tantùm in Philosophia, Cæteri verò supernumerarij, saluis tamen iuribus Collegarum hodiernorũ, donec Collegium futuri temporis processu fuerit redactum ad dictum numerũ, & huic decreto nullo vmquam tempore derogari possit, nisi de expresso mandato Papæ, firmis tamen remanentibus in reliquis preinsertorum Statutorum dispositionibus, & aliàs latiùs prout in instrumento Decreti Collegialiter stipulati per Collegij Notarium, & Secretarium, ad quod omnimoda relatio habeatur:

Cum

CVm autem, ficut eadem expofitio fubiungebat, Prior, & Protomedicus, & Confiliarij prædicti Statuta præinferta quò firmius fubfiftant, ac inuiolabiliter feruentur, Auctoritate noftra comprobari defiderent; Nos eofdem exponentes, ac Collegium prædictum fpecialibus fauoribus, & gratijs profequi volentes, & eorum fingulares perfonas à quibufuis Excommunicationis, fufpenfionis, & interdicti, alijfq. Ecclefiafticis fententijs, cenfuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occafione, vel caufa latis, fi quibus quomodolibet innodatæ exiftant ad effectum præfentium dumtaxat confequendum harum ferie abfoluentes, & abfolutas fore cenfentes, fupplicationibus eorumdem exponentium nobis fuper hoc humiliter porrectis inclinati, præinferta Statuta Apoftolica auctoritate tenore præfentium quatenus licita, & honefta, facrifque Canonibus,

& Concilij Tridentini Decretis contraria non sint, perpetuò approbamus, & confirmamus, illisq. perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, & omnes, & singulos iuris, & facti, aliosque defectus, si qui interuenerint, in ijsdem supplemus, eaque omnia, ac singula ab omnibus, quos illa concernunt, & concernere poterunt quomodolibet in futurum similiter perpetuò, & inuiolabiliter obseruari mandamus, eosque ad exactam illorum omnium obseruantiam oportunis iuris, & facti remedijs cogi, & compelli posse. Sicque, & non aliter in præmissis per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sãctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, ac Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & locorum dicti Status Ecclesiastici Vicelegatos, Gubernatores, Prætores, Potestates, ac alios

Magi-

Magiſtratus, & Iudices, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit, attentari decernimus. Quocirca dilecto filio moderno, & pro tempore exiſtenti Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori per præſentes committimus, & mandamus, quatenus per ſe, vel alium, ſeu alios Priori, ac Protomedico, & Collegio huiuſmodi in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtens faciat Auctoritate noſtra eaſdem præſentes, ac Statuta in illis inſerta perpetuò, & inuiolabiliter obſeruari. Contradictores quoſcumque, & rebelles, ac præmiſſis non parentes per ſententias, & cenſuras Eccleſiaſticas, ac etiam pœnas pecuniarias, aliaque oportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcen-

pescendo, inuocato etiam si opus fuerit auxilio Brachij secularis. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui etiam prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, alijsque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quatenus opus sit alijs eiusdem Collegij, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, Priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis illorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris ad præmissorum effectum dumtaxat specialiter, & expresè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque; Aut si quibusuis coniunctim, vel diuisim sit ab eadem Sede indultum, quod excommunicari non possint

per

per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris die iv. Decembris M. DC. XXXXI. Pontificatus nostri Anno Decimonono.

M. A. Maraldus.

Loco ✠ Annuli Piscatoris.

Die

Die Veneris Decima Ianuarij 1642. *præsentes litteræ Apostolicæ in plena Camera Apostolica exhibitæ, & præsentatæ, illæque Illustriss. & Reuerendiss. D. Hieronymo Bonuisio eius Cameræ Decano commissæ fuerunt. Subinde verò die Mercurij Decimaquinta eiusdem ad relationem eiusdem Reuerendiss. Bonuisij, citato desuper R.P.D. Ioanne Ghino, ipsius Cameræ Generali Commissario, in eadem Camera Apostolica admissæ fuerunt, & registratæ lib. Quarto Signaturæ Sanctiss. D. N. sub fol.* 113.

B. Brunorus.

NO-

NOMINA, ET COGNOMINA DD. COLLEGII ROMANI MEDICORVM

QVORVM MEMORIA EXTAT.

Antiquiora autem temporis iniuria desiderantur.

D.D. Io. Baptista de Verallis Rom. Medicus Papæ Eugenij Quarti, Protomedicus Gen. Anni....
Marius Scapuccius Rom. Protom. Gen. Anni....
Iacobus de Manilijs Rom. Protom. Gen. Anni...
Sebastianus Veteranus Medicus Papę Pauli Secundi Protomedicus Gen. Anni....
Petrus Airolus Protomedicus Gen. anni....
Alexander de Spinosis Rom. de Castilia Oriundus. Medicus Alexandri Papæ VI. Protomedicus gen. anni 1510.
Antonius Petrutius Medicus Pij Papæ Tertij Protomedicus gen. anni....
Io. Baptista de Faris Protom. gen. anni....
Marianus de Palma Protom. gen. anni...

Alexander de Amatis Protom. gen. anni . .
Ferdinandus de Aragona Protom.gen. anni 1530.
Horatius Lancillottus Rom. Medicus Papæ Iulij II. Protom.gen. anni 1531.& 1547,
Io. Baptista Theodoricus Rom. Protomedicus gen. ann.1532.1539.& 1548.
Scipio de Manfredis Ianuensis, Protomedicus gen. ann.1533.1540.& 1557.
Mattheus de Curte Medicus Papę Clemētis Septimi.
Io.Franciscus Emanuelis Florentinus Medicus Papæ Pauli Tertij Protom.gen.ann.1534.
Io. Antracinus de Macerata . Protomedicus gener. an.1535.
Seuerinus Sillanus Spoletanus . Protomedicus gen. ann.1536.
Hieronymus Arriuabenus Eugubinus. Protom.gen. ann.1537.
Nicolaus Casa Noua. Protom.gen.ann.1538.
Thomas Cadamustus Leodiensis . Protomed. gen. anni 1541.obijt Protom.ann.1549.
Damianus de Damianis Siculus. Obijt Protom.gen. anni 1542.
Cosmus Iacomellus Rom. Protom. gen. anni 1543. 1549.& 1556.
Io.Bernardinus Crispoldus Reatinus . Protom. gen. ann.1544.& 1551.
Tiberius Palellus Sabinus. Medicus Papæ Pauli III. Protom.gen.ann.1545.

Ste-

Stephanus Cerasius Rom. Protom. gen. ann. 1546. 1551. 1558. & 1566.

Panutius Sillanus Spoletanus. Protom. gen. an. 1552. & 1567.

Petrus Antonius Contugius Volaterranus. Medicus Pij Papæ Quarti. Protom. gen. ann. 1553. 1560. & 1565.

Iustinianus Finettus de Monte Lupone. Protomed. gen. ann. 1555.

Io. Andreas de Valentibus de Triuio Vmbriæ. Protom. gen. ann. 1559.

Franciscus Siculus.

Vincentius de Maximis Rom. Prot. gen. an. 1561.

Andreas Cibò de Massa Cibèa. Prot. gen. an. 1562.

Bartolomeus Fusconius Nursinus. Protomed. gen. ann. 1563.

Siluius Zefirus. Protom. gen. ann. 1564.

Fabius Amicius Rom. Protomedicus gen. an. 1566. & 1580.

Iacobus Iacomellus Rom. Cosmi filius.

Franciscus Antracinus de Macerata. Medicus Gregorij XIII. Protom. gen. an. 1570.

Hipolytus Saluianus Rom.

Bartolomeus Eustachius Vrbinas.

Io. Franciscus Grauastius Taurinen.

Laurentius de Minoribus Florentinus.

Faustus de Valentibus Siculus. Protomedicus gen. anni 1571.

Alexander Butrius Rom.
Laurentius de Castello Tifernas.
Petrus Hieronymus Fusconius Nursinus. Protom. gen. ann. 1572.
Theodosius Cerebellius de Colle Veteri Sabinus.
Gulielmus Ciscaferrus Gallus.
Franciscus Gimnasius Bononien. Protomed. gen. ann. 1573.
Io. Baptista Donatus de Corregio.
Aurelius Stagnus Mutinen. Protom. gen. an. 1574.
Virgilius Riccardus Florentinus.
Hieronymus Pontanus Imolen Protom. gen. 1575. 1581. & 1589.
Leonellus Bellolacteus Anconitanus.
Iulius Busellus de Aretio. Protom. gen. an. 1576.
Petrus Crispus Sabinus. Prot. gen. an. 1577. & 1582.
Io. Baptista Seriustus Lucensis Medicus Gregorij Papæ XIII Protom. gen. ann. 1578. & 1586. & confirmatus 1587.
Gaspar Pirotus Rom.
Famosissimus Hieronymus Cardanus Mediolanen.
Lælius Spagna Ilcinensis Protom. gen. an. 1579.
Fabius Amicius Sabinus. Protom. gen. an. 1580.
Franciscus Manfredus Ianuen.
Salustius Saluianus Rom. Hipolyti filius.
Famianus Massarus de Gallesio. Prot. gen. an. 1582.
Archangelus Piccolomineus Ferrarien. Protom. gen. ann. 1582.

Fer-

Ferrantes Eustachius Bartolo mei filius.
Basilius Parauicinus Nouocomen.
Antonius Portus firmanus Medicus PP. Sixti Quinti. Protomed. gen. ann. 1584. confirmatus 1585. & 1592. & 1600.
Andreas Gabriellius Senogallien.
Alphonsus Cataneus Ferrarien.
Pompeius de Vbertis Tifernas.
Ioachimus Thomaius Rauennas. Protomedicus gen. ann. 1588.
Paulus Rainerius de Fossa Aquilanus.
Alphonsus Barba ab Aquipendio.
Antonius Rigus de Saxoferrato. Prot. gen. ann. 1590.
Rodulphus Siluestrius Bononien. Medicus Papæ Gregorij XIV. & Clementis VIII. Protom. gen. ann. 1591. 1596. & confirmatus 1597.
Castor Durantes de Gualdo.
Sextilius Piccolomineus Archangeli filius.
Sigismundus Brumanus Cremonen. Medicus Clementis PP. Octaui. Protom. gen. an. 1593. confirmatus ann. 1594. obijt Protom.
Odoardus Lopes Lusitanus. Protom. gen. an. 1594. 1606. & 1612.
Bartolomeus de Cruce Romanus.
Alexander Feria Casalen.
Petrus Gentilis de Fabricijs Sextinen.
Marsilius Cagnatus Veronen. Protom. gen. an. 1595. 1602. & 1610.

Iacobus Minutulus Lucensis.
Iulius Durantes Castoris filius.
Andreas Cesalpinus de Aretio.
Hieronymus Nardinus Reatinus.
Ioannes Zecchius Bononiensis. Medicus Clementis PP. VIII. Protom. gen. ann. 1598. confirmatus 1599.
Asdrubal Minutellus Rom.
Iulius de Angelis de Barga Medicus Clementis Papę VIII. Magnus Præceptor S. Spiritus. Protom. gen. ann. 1601.
Iacobus Lampugnanus Mediolanen. Protom. gen. 1603. & 1622.
Iulius Mancinus Senensis Canonicus S. Petri in Vaticano. Medicus Vrbani Papæ VIII.
Medorus Patriarcha de Griptis Picenus Protom. gen. ann. 1604. & 1616.
Ascanius Mandosius Rom. Protom. gen. ann. 1605. 1613. & 1624.
Salustius Iulianus Æquicola Reatinus. Protom. gen. ann. 1607.
Laurentius de Rubeis Senensis. Protomedicus gen. an. 1608. & 1620.
Iulianus Cascianus Pisanus.
Io: Baptista Orius Ariminensis.
Hieronymus Baldolus Fulginas. Protomedicus gen. ann. 1609. & 1615.
Sebastianus Iozzius de Interamna. Protomed. gen.
ann.

ann. 1621. 1628. & 1633.

Cinthius Clemens Corinaltensis Canonicus Lateranensis, Medicus PP. Pauli Quinti. Protom. gen. ann. 1614.

Ioannes Antonius Zittus de Vallefrigida. Protom. gen. ann. 1611. & 1623.

Io. Baptista Fasianellus Reatinus. Protomed. gen. ann. 1618.

Marcus Antonius Lucianus Belforten. Protom. gen. ann. 1625.

Mauritius Messorius Romanus.

Philander Colutius Veliternus. Obijt Protom. gen. ann. 1627.

Hieronymus Terminellus Neapolitanus.

Laurentius Garzonius Lucensis. Protomed. gener. ann. 1619.

Leonardus Gislenus Romanus.

Bernardinus Messorius Rom. Protom. gen. an. 1626. 1631. & 1640.

Ioseph Ghislerius Rom. Protom. gen. an. 1632.

Iosephus de Sanctis Æquicola Reatinus. Protomed. gen. an. 1617. & 1635.

Alexander Menchinus Ilcinensis. Protomed. gen. ann. 1629.

Angelus Cardus Senensis.

Io. Petrus Morettus Rom. Protom. gen. an. 1639.

Baltassar Bonannus de Sellano Spoletanus. Protom. gen. ann. 1636.

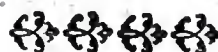
Ioan-

Ioannes Manelphus Eretanus. Protom. gen. an. 1630.
Tiberius à Fonte Eugubinus Protom. gen. an. 1637.
Nicolaus Rentius Sabinus. Protom. gen. an. 1634.
Paulus Zacchias Romanus Protomedicus generalis. an. 1638.
Ioannes Præſſius Ceſanus.
Dominicus Guidarellus Romanus. Protom. gen. an. 1641. confirmatus 1642.
Baldus Baldus Florentinus. Protom. gen. deſignatus ann. 1643.
Gaſpar Capponius Romanus.
Dominicus Pacinus Piſtorienſis.
Io. Bernardinus Denſa Salernitanus.
Io. Benedictus Sinibaldus) Leoniſſani.
Benedictus Rita)
Franciſcus Perla Caluienſis.
Marcellus Lutius Romanus.

LAVS DEO.

IN-

INDEX CAPITVLORVM.

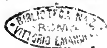

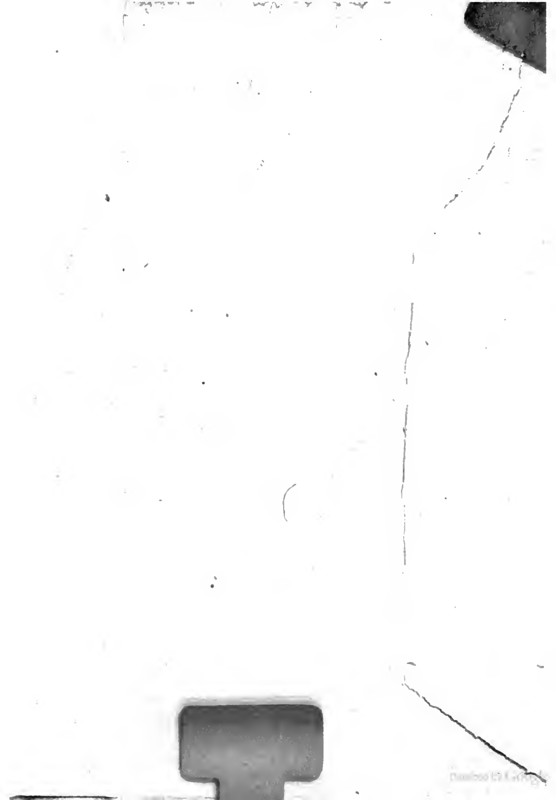
De

De

ROMAE, Ex Typographia Reuerendæ Cam. Apost. M. DC. XXXXII.

SVPERIORVM PERMISSV.

BIBLIOTECA